

**IZVJEŠĆE O IZVRŠENJU GODIŠNJEG PROGRAMA RADA I
POSLOVANJA HRVATSKOG ZAVODA ZA NORME U 2008. GODINI**

Zagreb, travanj 2009. godine

UVOD

Hrvatski zavod za norme (HZN), kao nacionalno normirno tijelo Republike Hrvatske, osnovan je na temelju Zakona o normizaciji (Narodne novine 163/2003), Uredbom o osnivanju Hrvatskog zavoda za norme koja je donesena u studenome 2004. godine (Narodne novine 154/2004), a izmijenjena u travnju 2005. godine (Narodne novine 44/2005).

Hrvatski zavod za norme počeo je s radom kao samostalna javna ustanova 1. srpnja 2005. godine.

Hrvatski zavod za norme predstavlja Republiku Hrvatsku kao član u Međunarodnoj organizaciji za normizaciju ISO (International Organization for Standardization) i Međunarodnom elektrotehničkom povjerenstvu IEC (International Electrotechnical Commission), kao pridruženi član (affiliate) u Europskom odboru za normizaciju CEN (European Committee for Standardization) i Europskom odboru za elektrotehničku normizaciju CENELEC (European Committee for Electrotechnical Standardization), a u Europskom institutu za telekomunikacijske norme ETSI (European Telecommunications Standards Institute) kao nacionalno normirno tijelo Republike Hrvatske.

Ovo Izvješće o izvršenju programa rada i poslovanja Hrvatskog zavoda za norme odnosi se na 2008. godinu.

1. DJELATNOST HRVATSKOG ZAVODA ZA NORME

Djelatnost HZN-a utvrđena je člankom 5. Zakona o normizaciji i člankom 4. Uredbe o osnivanju HZN-a, tako da HZN obavlja ove poslove:

1. priprema, prihvaća i izdaje hrvatske norme i druge dokumente iz područja normizacije
2. predstavlja hrvatsku normizaciju u međunarodnim i europskim normizacijskim organizacijama
3. održava zbirku hrvatskih norma i vodi registar hrvatskih norma
4. uređuje, izdaje i raspačava hrvatske norme, druge dokumente i publikacije iz područja normizacije
5. uspostavlja i održava baze podataka o normama i drugim dokumentima iz područja normizacije te daje obavijesti o normama i drugim dokumentima
6. u službenom glasilu objavljuje obavijesti o hrvatskim normama te obavijesti o drugim dokumentima iz područja normizacije
7. osigurava informacije o nacionalnim, europskim i međunarodnim normama cjelokupnoj javnosti, a posebno gospodarstvu
8. promiče uporabu hrvatskih norma
9. nabavlja i održava zbirke europskih, međunarodnih te važnijih nacionalnih i granskih normativnih dokumenata

10. uspostavlja infrastrukturu savjetodavnih (programski odbori) i tehničkih tijela (tehnički odbori/pododbori i radne skupine) za obavljanje poslova hrvatske normizacije
11. osigurava i koordinira sudjelovanje hrvatskih predstavnika u radu međunarodnih i europskih organizacija za normizaciju
12. surađuje s nacionalnim normirnim tijelima drugih država
13. obavlja poslove informativne središnjice za WTO TBT
14. obavlja poslove kontaktne točke za Codex Alimentarius
15. obavlja poslove povezane s obavješćivanjem u području tehničkih norma i propisa
16. priprema, prihvaća i izdaje hrvatske norme za primjenu tehničkog zakonodavstva
17. uspostavlja i održava bazu podataka o hrvatskim normama povezanim s tehničkim zakonodavstvom
18. može pripremati popise hrvatskih norma uz pojedine tehničke propise za objavu u Narodnim novinama
19. izdaje službeno glasilo u kojem objavljuje obavijesti o javnoj raspravi o nacrtima hrvatskih norma, obavijesti o javnoj raspravi o nacrtima europskih norma, obavijesti o novim hrvatskim normama te obavijesti o povlačenju hrvatskih norma kao i druge obavijesti iz područja normizacije
20. provodi potvrđivanje sukladnosti s hrvatskim normama
21. uspostavlja, razvija i održava hrvatsko tehničko nazivlje
22. provodi stručnu izobrazbu u području normizacije i srodnih djelatnosti
23. surađuje s tijelima državne uprave u područjima svoje djelatnosti, posebno radi podrške provedbi tehničkoga zakonodavstva
24. surađuje s gospodarskim i sličnim strukovnim udruženjima, visokim učilištima i slično povezano s područjima svoje djelatnosti
25. surađuje u razvojnim i istraživačkim projektima povezanim s normizacijom.

U skladu s člankom 13. Statuta Hrvatskog zavoda za norme, djelatnost HZN-a obavlja se u skladu s pravilima međunarodnih i europskih organizacija za normizaciju te Kodeksom dobre prakse za normizaciju Svjetske trgovinske organizacije.

2. ČLANOVI HRVATSKOG ZAVODA ZA NORME

Zakonom o normizaciji i Uredbom o osnivanju HZN-a utvrđeno je da radi ostvarivanja svojih interesa u vezi s hrvatskom normizacijom svaka pravna ili fizička osoba sa sjedištem odnosno prebivalištem u Republici Hrvatskoj može biti član HZN-a.

Statutom HZN-a utvrđen je način sudjelovanja članova HZN-a u radu i upravljanju HZN-om, vrste članstva i način ostvarivanja članstva.

Pravilnikom o članstvu u HZN-u uređena su pitanja povezana s članstvom u HZN-u, prava i dužnosti članova, utvrđivanje iznosa članarine i način njezina plaćanja, prijavljivanje i primanje u članstvo te prestanak članstva.

Na temelju novih prijava za članstvo, Upravno je vijeće tijekom 2008. godine prihvatilo nove članove. U Tablici 1. prikazani su podaci o članovima HZN-a prema vrsti članstva i pravnih osoba u skladu s odlukama Upravnoga vijeća tijekom 2008. godine.

Tablica 1 - Podaci o broju članova Hrvatskog zavoda za norme

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2007-12-31	2008-12-31
Članovi promatrači – Pravne osobe koje ostvaruju dobit	14	19
Članovi promatrači – Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit	1	1
Redoviti članovi:		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	287	353
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ust. i slično	30	36
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	2	2
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – struk. komore ili udr.	5	5
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva	9	15
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit - škole	3	4
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – fakulteti	28	29
Fizičke osobe - pojedinci	35	49
Obrt – fizičke osobe	17	22
Ukupno redovnih članova	416	515
Ukupno redovnih i promatračkih članova	431	535
Tijelo državne uprave	41	47

Iz tablice je razvidno da je tijekom 2008. godine došlo do znatnog povećanja broja članova HZN-a i to za 104, odnosno 24,13%, tako da je broj članova HZN-a na dan 2008-12-31 bio 535.

Tijela državne uprave prijavljuju se za suradnju s HZN-om i prema članku 2. Pravilnika o članstvu u HZN-u smatraju se redovitim članovima HZN-a. Na dan 2008-12-31 ukupno 47 tijela državne uprave prijavljeno je za suradnju s HZN-om, odnosno šest tijela više u odnosu na 2007. godinu.

Na internetskim stranicama HZN-a uspostavljeno je zaštićeno područje za članove HZN-a koje omogućuje pristup nacionalnim, europskim i međunarodnim normizacijskim dokumentima i informacijama. Članovima HZN-a dostavljene su lozinke za pristup zaštićenom području.

Na zaštićenim stranicama, za članove HZN-a uspostavljen je i redovito se održava popis propisa u kojima su hrvatske norme podrška njihovoj primjeni s poveznicom na svaki pojedini propis u Narodnim novinama. Ako je popis norma uz taj propis na zahtjev tijela državne uprave priređen u HZN-u, taj je popis dostupan kao poseban dokument.

3. TIJELA HRVATSKOG ZAVODA ZA NORME

Člankom 6. Uredbe o osnivanju HZN-a utvrđena su tijela HZN-a: Upravno vijeće, Stručno vijeće i ravnatelj.

Statutom HZN-a uređeno je osnivanje Savjeta za norme i Tehničke uprave te programskih i tehničkih odbora.

3.1. STRUČNO VIJEĆE

U skladu s člankom 6. Zakona o normizaciji, članovi HZN-a članovi su Stručnog vijeća i imaju pravo sudjelovati u njegovu radu. Sukladno Uredbi o osnivanju HZN-a, člancima 32. i 33. Statuta utvrđeni su poslovi Stručnoga vijeća i način njegova rada.

Stručno vijeće Hrvatskog zavoda za norme održalo je redovitu sjednicu 18. travnja 2008. godine na kojem je razmatran Izvještaj o radu HZN-a za 2007. godinu te prijedlog programa rada HZN-a u 2008. godini.

3.2. UPRAVNO VIJEĆE

Predsjednik i članovi Upravnog vijeća HZN-a imenovani su rješenjem Vlade Republike Hrvatske 7. prosinca 2007. godine (Klasa: 080-02/07-01/144, Urbroj: 50304/2-07-01).

Člankom 26. stavkom 4. Statuta HZN-a utvrđeno je da se sjednice Upravnog vijeća održavaju po potrebi, a najmanje šest puta godišnje. Upravno je vijeće tijekom 2008. godine održalo ukupno dvanaest sjednica, što je pokazatelj da je ovo tijelo u potpunosti ispunilo svoju statutarnu obvezu u cilju ne samo praćenja stanja, već i uključivanja u rješavanje svih ključnih pitanja hrvatske normizacije. Na sjednicama Upravnoga vijeća raspravljana su pitanja i donesene odluke iz njegove nadležnosti.

3.3. RAVNATELJ

U skladu s člankom 38. Statuta, ravnatelj organizira i vodi rad i poslovanje Hrvatskog zavoda za norme. Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 15. veljače 2007. godine (Klasa: 080-02/07-01/21, Urbroj: 50304/2-07-01) donijela rješenje o imenovanju ravnatelja Hrvatskog zavoda za norme.

Tijekom 2008. godine ravnatelj HZN-a obavljao je poslove sukladno članku 38. Statuta HZN-a, a za svoj rad bio je odgovoran, sukladno članku 36.

Statuta Vladi Republike Hrvatske, ministru nadležnom za poslove znanosti i Upravnom vijeću.

4. OPĆI AKTI HRVATSKOG ZAVODA ZA NORME

Opći akti Hrvatskog zavoda za norme su: Statut HZN-a, Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnik o radu Hrvatskog zavoda za norme, Poslovnik o radu Upravnog vijeća, Cjenik usluga HZN-a, Cjenik norma i drugih publikacija, Odluka o iznosu članarine u HZN-u te drugi akti kojima se uređuju pojedina pitanja vezana za obavljanje djelatnosti HZN-a i odluke kojima se utvrđuju pitanja od značenja za rad HZN-a.

Tijekom 2008. godine izvršene su izmjene i dopune u Pravilniku o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Na temelju odluke Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda o Izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (Broj: HZN-7-4/2008-UV-2 od 15. travnja 2008.), Hrvatski zavod za norme utvrdio je pročišćeni tekst Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

5. UNUTRAŠNJA PRAVILA RADA HRVATSKOG ZAVODA ZA NORME

Prema članku 13. Statuta HZN-a, djelatnost HZN-a obavlja se u skladu s pravilima međunarodnih i europskih organizacija za normizaciju te Kodeksom dobre prakse za normizaciju.

Nakon početka rada HZN-a, tijekom 2005. godine, nakon analize odgovarajućih dokumenata međunarodnih organizacija ISO i IEC i europskih organizacija CEN, CENELEC i ETSI kojima se utvrđuju pravila rada tih organizacija i njihovih članova, pristupilo se pripremi novih pravila rada HZN-a.

U postupku pristupanja Svjetskoj trgovinskoj organizaciji i potpisivanja Sporazuma o tehničkim zaprekama u trgovini (WTO TBT) Republika je Hrvatska preuzela obvezu primjene Kodeksa dobre prakse za normizaciju u radu hrvatskoga nacionalnog normirnog tijela pa su odredbe tog dokumenta, koji postavlja niz detaljnih pravila za rad nacionalne normizacije, također uvrštene u pravila rada HZN-a.

Unutrašnja pravila rada HZN-a pripremaju se vodeći računa o jednom od uvjeta za članstvo u europskim normirnim tijelima CEN i CENELEC, prema kojem statut i pravila nacionalnoga normirnog tijela moraju biti potpuno usklađena s načinom organizacije dragovoljne normizacije koji primjenjuju ta europska tijela, kako bi budućem članu u potpunosti omogućili sudjelovanje u njihovu radu.

Kako se neke od obveza budućeg članstva u CEN-u i CENELEC-u ne odnose izravno na nacionalno normirno tijelo, nego na ukupan nacionalni okoliš, a posebno na zakonodavni okvir za tehničko zakonodavstvo, izrada i primjena novih pravila rada HZN-a u značajnoj mjeri ovisi o napretku procesa tehničkoga usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s europskom pravnom stečevinom i stupnju spremnosti hrvatskog gospodarstva za integraciju u unutarnje europsko tržište.

Tijekom 2008. godine Upravno vijeće je usvojilo sljedeće dokumente:

- UPN 3: *Unutrašnja pravila za normizaciju – 3. dio: Izradba i donošenje hrvatskih norma i drugih dokumenata.*

6. RAD HRVATSKOG ZAVODA ZA NORME

6.1. RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

Na dan 31. prosinca 2008. godine HZN je imao 59 zaposlenika (1 doktor znanosti, 7 magistara znanosti, 34 VSS i 16 SSS).

Zbog specifičnih stručnih poslova normizacije za koje su potrebna dodatna specijalistička znanja koja se ne mogu steći redovitim školovanjem, potrebno je trajno obrazovanje zaposlenika HZN-a kako bi oni bili spremni za obavljanje svakodnevnih poslova i kako bi se omogućio njihov dalji razvoj. Stoga su zaposlenici HZN-a tijekom 2008. godine bili su uključeni u različite programe obrazovanja.

Zaposlenici su tijekom 2008. godine bili uključeni u obrazovanje Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija o Europskoj uniji, Abeceda EU: Osnove EU; Regionalna politika EU, Uvod u pravo EZ.

Tijekom 2008. godine nastavljeno je redovito obrazovanje u području stranog jezika (engleski jezik).

Zaposlenici Hrvatskog zavoda za norme sudjelovali su na mnogobrojnim domaćim i međunarodnim skupovima, seminarima i konferencijama, i to kao članovi programskih odbora, pozvani predavači te sudionici. Na taj su način promovirali ponajprije rad Hrvatskog zavoda za norme. U nastavku donosimo podatke o najznačajnijim skupovima:

Tijekom 2008. godine nastavljeno je sudjelovanje radnika HZN-a na seminarima, konferencijama i radionicama u Republici Hrvatskoj i u inozemstvu:

- TAIEX Workshop: *Medical Devices and inspection for Medical Devices and Products*, Zagreb, 2008-01-21/22
- 8. Međunarodna konferencija o ljevarstvu, Sisak: *Simulacija ljevarskih procesa*, 2008-01-31

- CEN Standards Day, 2008-02-14/15
- EC-JRC: *Eurocodes – Background and Applications*, Bruxelles, 2008-02-18/20
- HZN Seminar: *Terminološka načela i struktura stvaranja novih naziva*, Zagreb, 2008-02-19
- SMART: *Uokvirite svoju ideju*, Zagreb, 2008-02-20/22 i 2008-04-16/17
- HMD: *Dobra profesionalna praksa u analitičkom laboratoriju*, Zagreb, 2008-03-20
- Hrvatska udruga za zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu: *Prijevoz i rukovanje opasnim tvarima*, Zagreb, 2008-04-24
- HAA: *Ocjenjivanje tijela za ocjenu sukladnosti (TOS) u svrhu ovlašćivanja i prijavljivanja prema Pravilniku o stavljanju na tržište osobne zaštitne opreme i Pravilniku o sigurnosti strojeva*, Zagreb, 2008-05-12/13
- CARDS 2003: *Training of secretaries and chairs of TCs*, BSI London, 2008-05-27/30
- 8. Međunarodno savjetovanja lijevača, Opatija, 2008-06-05/07
- REACH: *Značaj novog zakonskog okvira EU u sustavu zaštite od opasnih kemikalija*, Zagreb, 2008-06-11
- ISO regional workshop on conformity assessment, Kiev, Ukrajina, 2008-06-12/13
- TAIEX: *Workshop on REACH in practice*, Zagreb, 2008-06-30
- CEN Standards Day, Bruxelles, 2008-10-22/23
- *Aktualna problematika u vodoopskrbi i odvodnji*, Šibenik, 2008-10-22/26
- ISO/CASCO WORKSHOP i godišnji sastanak ISO/CASCO: *Ocjenjivanje sukladnosti i nadzor tržišta*, Ženeva, 2008-10-29/31
- CARDS 2004: CEN/TC 331, *Postal services*, 25. sastanak, Kopenhagen, Danska 2008-11
- TAIEX: *Primjena zakonodavstva EU u području kozmetike*, Zagreb, 2008-11-06
- HMD: *Dobra profesionalna praksa u analitičkom laboratoriju*, Zagreb, 2008-11-18
- Metalografska analiza željeznih lijevova, Sisak, 2008-11-27
- HZN seminar: *Norme za hranu*, Zagreb, 2008-12-10
- SGS: *ISO 14001:2004*, Zagreb, 2008-11
- CARDS 2004: ASRO, Radni posjet, 2008-11-10/11
- CARDS 2004: CENELEC, Bruxelles, Radni posjet, 2008-12-16/17
- CARDS 2004: CEN, Bruxelles, Radni posjet, 2008-05-27
- Druga konferencija o sigurnosti hrane u Republici Hrvatskoj, Opatija, 2008-04-7/9
- WTO/TBT - Workshop on Good Regulatory Practice, Geneva, 2008-03-18/19
- WTO/TBT redoviti sastanak, Geneva, 2008-03-20/21
- CARDS 2006: HOT 6, Data management software, Madrid, 2008-04/7/10
- PROJEXDATA Meeting, Bruxelles, 2008-05-28/29

- CEN/CENELEC okrugli stol za djelatnike koji se bave upravljanjem komunikacijama i odnosima s javnošću u europskim organizacijama za normizaciju u Britanskom institutu za norme (BSI, London, 2008-10-15/16
- HGK: 5. drvno-tehnološka konferencija, Opatija, 2008-06-02
- HAK: skup o kakvoći zraka, Smanjenje emisije stakleničkih plinova u cestovnom prometu, Zagreb, 2008-06-05
- 3. KONVENCIJA HRVATSKIH IZVOZNIKA, Zagreb, 2008-05-08
- ZAGREBAČKI VELESAJAM: Hrvatski gospodarski forum, Zagreb, 2008-09-16
- MINGORP: 12. nacionalno savjetovanje o gospodarstvu, Šibenik, 2008-05
- BIZimpakt projekt - Poboljšavanje informiranosti hrvatske poslovne zajednice; izrada nacrta mini vodiča za poslovnu zajednicu *Norme za poljoprivredne i prehrambene proizvode*; 7. seminar izobrazbe u osam zakonskih područja; seminar izobrazbe *Komunikacijske i druge vještine*.

Radnici HZN-a tijekom 2008. godine održali su niz izlaganja na seminarima, konferencijama i radionicama predstavljajući rad Hrvatskog zavoda za norme i hrvatsku normizaciju:

- Gradska knjižnica Zagreb – Informativna srijeda 2008-02-06
- HZN Seminar: *Terminološka načela i struktura stvaranja novih naziva* 2008-02-19
- HKAIG/HMD/KOREMA/HZN: Inteligentna gradnja, arhitektura i zgradarstvo Zagreb 2008-02-28
- HZN Seminar: *Uredsko poslovanje i upravljanje dokumentacijom*, Zagreb, 2008-03-27
- 9. hrvatska konferencija o kvaliteti, Zadar 2008-04-21/22
- Zagrebački velesajam: *Koordinatori zavarivanja* 2008-04-24
- 10. dani specijaliziranih i fakultetskih knjižnica, Opatija 2008-04-24/26
- Udruga nabavne djelatnosti, Zagreb, 2008-05-28
- HGK: Euro info komunikacijskog centra i Sektora za turizam 2008-06
- LIDA Dubrovnik, Libraries in digital age Dubrovnik 2008-06-01/03
- HZN, Prvi sastanak predsjednika HZN/TO, Zagreb, 2008-06-04
- HOT 8: Eurocodes, Beč 2008-06-04/06
- HOK Workshop, Zagreb, 2008-06-08
- HOK – UEAPME seminar, Zagreb, 2008-06-09
- MINGORP: Operating as a Conformity Assessment Body, Zagreb, 2008-06-16
- HKAIG: Dani ovlaštenih inženjera građevinarstva Opatija 2008-06-19/21
- HGK: Sekcije za interpretaciju baštine koja djeluje pri Zajednici kulturnog turizma pri HGK 2008-07
- HGK: ISO FORUM CROATICUM 2008-09-12
- HZN, Prvi sastanak predstavnika tijela državne uprave, Zagreb, 2008-10-01

- Dani ovlaštenih inženjera elektrotehnike, Zadar
- VI međunarodno interdisciplinarno savjetovanje, Brijuni 2008-10
- CROLAB: 2. nacionalno savjetovanje Kompetentnost laboratorija 2008., Osijek 2008-10-22/25
- MINGORP: *Agreement on conformity assesment and acceptance of industrial products, Peer based fact finding mission, Republic of Croatia, Zagreb 16th-17th October 2008*
- HDK i HZN: Dani kvalitete Zagreb 2008-11-11
- HSGI: Sabor hrvatskih graditelja 2008. Cavtat 2008-11-06/08
- HOK, Sisak, 2008-11-25
- UMIS – SMEA Workshop, Zagreb, 2008-12-11
- 4. Central Europskom kongresu o hrani, Cavtat, 2008-05-15/17
- EDZ: 16. međunarodni simpozij pod nazivom *Elektroinženjerski simpozij Dani Josipa Lončara*, Šibenik, 2008-05-5/7
- VELEUČILIŠTE VELIKA GORICA: 1. međunarodna konferencija *Dani kriznog upravljanja*, Velika Gorica, 2008-05-7/9
- HRVATSKO DRUŠTVO MENADŽERA KVALITETE: 9. simpozij o kvaliteti, Plitvice, 2008-11-6/7
- EDZ: 17. simpozij pod nazivom *P&P 2008. Planiranje i projektiranje*, Zagreb, 2008-11-6/7
- INSTITUT CJELOŽIVOTNOG UČENJA VARAŽDIN: 2. međunarodni znanstveno-stručni simpozij, *Učinkovito djelovanje – put u vrijeme znanja*, Varaždin, 2008-09-12
- HMD: Drugo savjetovanje *Iskustva laboratorija u primjeni HRN EN ISO/IEC 17025*, Opatija, 2008-09/24/27
- SVEUČILIŠTE U SPLITU: međunarodni znanstveno-stručni skup *Decentralizacija kulturne politike u Republici Hrvatskoj u europskom kontekstu*, Split, 2008-03-13/14
- DRUŠTVO ZA KVALITETU CRNE GORE, ODBOR VLADE REPUBLIKE CRNE GORE ZA KVALITETU I MINISTARSTVO ZA EKONOMSKI RAZVOJ REPUBLIKE CRNE GORE: 12. međunarodno savjetovanje *SQM 2008*, Miločer, 2008-09-9/11
- FAKULTET ZA MENADŽMENT NOVI SAD, znanstveno-stručni skup *Na putu ka dobu znanja*, Sremski Karlovci, 2008-09-19/21

Radnici HZN-a tijekom 2008. godine završili su niz programa izobrazbe u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija i više modula izobrazbe *e-learning* koju organizira Međunarodna organizacija za normizaciju ISO te radionicu za članove uprava u normizaciji koju su zajednički organizirali ISO i IEC.

- ISO e-learning: *Modul 1, Modul 2 i Modul 3*
- MVPEI: *Abeceda EU – Osnove EU* 2008-01-22/23
- MVPEI: *Abeceda EU – Regionalna politika EU-a* 2008-03-12
- MVPEI: *Abeceda EU – Uvod u pravo EZ* 2008-03-13/14
- MVPEI: *Abeceda EU – Prevođenje i europske integracije* 2008-03-31
- WSC Standardization Community Management Course 2008, Ženeva, rujan 2008.

Radnici HZN-a prisustvovali su osposobljavanju održanom u HZN-u:

- Preventivne mjere zaštite od požara, gašenje požara, spašavanja ljudi i imovine ugrožene požarom 2008-10-20
- Rad na siguran način na računalu 2008-10-20.

6.2. PROSTOR ZA RAD

Prostori za rad Hrvatskog zavoda za norme nalaze su u Ulici grada Vukovara 78 u Zagrebu.

Ukupna površina uredskog prostora, dvorana za sastanke, normoteke i pomoćnih prostorija HZN-a (odgovarajuće opremljeni prostori za informatičku opremu, arhiv, skladište) iznosi oko 1000 m². Uređeni prostori za rad omogućuju redovito obavljanje poslova zaposlenika HZN-a i održavanje sastanaka tehničkih odbora u primjerenu okolišu.

Uz taj prostor za rad, u slučaju povećanih potreba moguća je povremena uporaba dvorana za sastanke Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva te Hrvatske akreditacijske agencije koje su također uređene u blizini prostora za rad HZN-a.

6.3. RAD TEHNIČKIH ODBORA

Tijekom 2008. godine nastavljen je redoviti rad tehničkih odbora, pododbora i radnih skupina ovisno o napretku procesa njihova preustroja, prijavljivanju novih/starih članova tehničkih odbora za rad i raspoloživosti tehničkih tajnika u pojedinim područjima.

U podršci i radu tehničkih odbora obavljani su ovi redoviti poslovi:

- prihvaćanje i registracija prijave za rad tehničkih odbora i praćenje stanja
- organizacija i sazivanje sastanaka tehničkih odbora
- pregled i praćenje stanja međunarodne/europske normizacije u području rada svakoga pojedinog tehničkog odbora
- unos podataka o novim normizacijskim projektima svakoga tehničkog odbora u sustavu HZNorm
- distribucija međunarodnih i europskih norma kao radnih dokumenata za rad svakog tehničkog odbora/pododbora/radne skupine
- pregled međunarodnih i europskih norma radi izrade prijedloga o prihvaćanju tih norma u hrvatsku normizaciju
- prijevod i lektura naslova norma i opisa područja primjene
- izrada prijedloga o prihvaćanju međunarodnih/europskih norma, provedba postupka odobravanja i registracije u sustavu HZNorm

- objava prijedloga za prihvaćanje međunarodnih i europskih norma u svakom broju HZN Glasilima
- pripreme za prevođenje i prijevod norma
- pripreme, izrade i oblikovanja nacрта hrvatskih norma i objave javne rasprave
- pripreme popisa prihvaćenih hrvatskih norma i objave popisa u svakom broju HZN Glasila
- pripreme i objave popisa norma koje se povlače u svakom broju HZN Glasila.

6.4. PREUSTROJ TEHNIČKE INFRASTRUKTURE

Proces preustroja infrastrukture tehničkih odbora koji je započeo 2006. godine, a koji je ušao u posljednju fazu u listopadu 2007. godine donošenjem petog dijela Unutrašnjih pravila za normizaciju, UPN 5, *Osnivanje i rad tehničkih odbora* nastavljen je i u 2008. godini.

Na kraju prosinca 2008. godine proces je završen za većinu postojećih tehničkih odbora: donesene su odluke Upravnoga vijeća o nastavku rada za niz HZN/TO-a, za 13 HZN/TO-a je predloženo ukidanje, a za tri tehnička odbora dodijeljen je status *u mirovanju*. Za devet (9) ranije osnovanih HZN/TO-a preustroj nije završen do 2008-12-31.

Broj preustrojenih HZN/TO-a u tijeku 2008. godine prema područjima normizacije:

• Osnovne norme	8 HZN/TO-a
• Graditeljstvo	12 HZN/TO-a
• Kemikalije, kemijsko inženjerstvo, poljoprivredni i prehrambeni proizvodi	9 HZN/TO-a
• Metalni materijali	6 HZN/TO-a
• Nemetalni materijali	5 HZN/TO-a
• Prijevoza, rukovanja materijalima i pakiranje	10 HZN/TO-a
• Strojstvo	14 HZN/TO-a
• Usluge, proizvodi za kućanstvo i slobodno vrijeme	9 HZN/TO-a
• Zdravlje, okoliš i medicinska oprema	17 HZN/TO-a
• Elektrotehnika	34 HZN/TO-a
• Informacijska tehnologija	3 HZN/TO-a
• Telekomunikacije	2 HZN/TO-a

Tijekom 2008. godine osnovano je 19 novih TO-a tako da na dan 31. prosinca HZN ima 155 aktivnih TO-a ustrojenih prema novim pravilima s oko 2500 članova.

Tehnički odbori HZN-a prate rad većeg broja međunarodnih i europskih tehničkih odbora: 127 ISO/TC-a (65% od ukupnog broja ISO/TC-a), 38

IEC/TCs (40%), 214 CEN/TCs (77%), 25 CENELEC/TCs (44%) i sve postojeće ETSI/TC-e (100%).

Prikaz stanja infrastrukture tehničkih odbora HZN je početkom rujna 2008. godine objavio u publikaciji *HZN Memento 2008*. U publikaciji je dan pregled tehničkih odbora Hrvatskog zavoda za norme (HZN/TO) i njihovi osnovni podaci (stanje na dan 2008-06-30). Posebno su navedeni tehnički odbori čiji preustroj nije bio završen, tehnički odbori za koje se predlaže ukidanje te tehnički odbori za koje je predložen status *u mirovanju*. U publikaciji je također dan popis tehničkih odbora HZN-a i odnos prema njima odgovarajućim tehničkim odborima međunarodnih (ISO, IEC) i europskih (CEN, CENELEC i ETSI) organizacija za normizaciju te popisi tehničkih odbora međunarodnih i europskih organizacija za normizaciju i odnos prema njima odgovarajućim tehničkim odborima HZN-a. Posebno su vidljiva područja normizacije za koje nije iskazan interes u Republici Hrvatskoj i za koja tehnički odbori HZN-a dosad nisu osnovani.

Popis HZN/TO-a prema područjima normizacije s podacima o preustroju na dan 31. prosinca 2008. godine dan je u Prilogu 1.

Svi registrirani članovi HZN/TO-a imaju trajan pristup zaštićenom području na internetskoj stranici HZN-a gdje se nalaze, trajno ažurirani, nacionalni, europski i međunarodni radni dokumenti. Pristup radnim dokumentima u zaštićenom području osiguran je kao dio priprema za ispunjavanje uvjeta za članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u i budući aktivni rad u europskoj normizaciji nakon postizanja tog članstva.

Mogućnost rada u zaštićenom području pretpostavka je i za rad HZN/TO-a „bez papira” koji započinje 1. siječnja 2009. godine kao daljnji korak u pripremama HZN-a za članstvo u CEN-u i CENELEC-u.

Tijekom 2008. godine održan je niz sastanaka tehničkih odbora s ciljem njihova preustroja i provedbe postupka prihvaćanja međunarodnih i, naročito, europskih norma kao hrvatskih norma.

Broj održanih sastanaka HZN/TO-a prema područjima normizacije:

• Osnovne norme	18
• Graditeljstvo	26
• Kemikalije, kemijsko inženjerstvo, poljoprivredni i prehrambeni proizvodi	21
• Metalni materijali	33
• Nemetalni materijali	22
• Prijevoza, rukovanja materijalima i pakiranje	20
• Strojstvo	24
• Usluge, proizvodi za kućanstvo i slobodno vrijeme	16
• Zdravlje, okoliš i medicinska oprema	27
• Elektrotehnika	73
• Informacijska tehnologija	5
• Telekomunikacije	4

6.5. HRVATSKE NORME

6.5.1. PRIHVAĆANJE MEĐUNARODNIH I EUROPSKIH NORMA

Nakon završetka preustroja pojedinih TO-a, krajem 2007. godine, a posebno u 2008. godini značajno je ubrzan rad na prihvaćanju međunarodnih i posebno europskih norma u svim TO-ima koji su nastavili s radom, posebno nakon upoznavanja predsjednika svih TO-a u lipnju 2008. godine s rokovima za prihvaćanje europskih norma.

Utvrđen je operativni plan i rokovi za pojedine korake u postupku prihvaćanja europskih norma kako bi sve europske norme mogle biti razmotrene, izrađeni prijedlozi za prihvaćanje tih norma, objavljena javna rasprava o tim prijedlozima i konačno, kako bi obavijesti o hrvatskim normama kojima se prihvaćaju sve preostale europske norme bile objavljene najkasnije u HZN Glasilu 6/2008.

Uz ranije donesena unutrašnja pravila za normizaciju, u listopadu 2008. godine Upravno je vijeće HZN-a prihvatilo još jedan dio Unutrašnjih pravila za normizaciju, UPN 3, *Izradba i donošenje hrvatskih norma i drugih dokumenata*. Novim je pravilima, uz uobičajeno donošenje hrvatskih norma radom HZN/TO-a, omogućeno donošenje europskih norma i u onim područjima u kojima ne postoje zrcalni hrvatski TO-i i nema interesa za njihovo osnivanje.

U tijeku rasprave o novim pravilima UPN 3, u HZN Glasilu 3/2008 objavljena je javna rasprava o prihvaćanju svih usklađenih europskih norma iz onih područja za koja ne postoje HZN/TO-i (oko 500 usklađenih europskih norma) po novom skraćenom postupku (UPN 3, točka 5.1.5.), koje su, nakon donošenja novih pravila, u listopadu 2008. godine prihvaćene kao hrvatske norme (objava obavijesti o novim hrvatskim normama u HZN Glasilu 5/2008.).

S obzirom na to da ne postoje HZN/TO-i čiji bi se članovi mogli upoznati s navedenim normama, razmotriti ih i osigurati njihovu buduću primjenu, tijela državne uprave koja su odgovorna za provedbu pravilnika kojima su u hrvatsko zakonodavstvo prenesene odredbe pojedinih direktiva *novoga pristupa* obaviještena su u kolovozu 2008. godine o provedbi skraćenog postupka za prihvaćanje navedenih norma i potaknuta da se s njima upoznaju, da ocijene mogućnost njihove primjene u Republici Hrvatskoj, utvrde promjene koje je potrebno provesti kako bi one mogle biti primijenjene te da potaknu provedbu tih promjena.

Prihvaćanje europskih norma u nizu područja u kojima ne postoje HZN/TO-i zahtijeva i velike promjene u hrvatskom gospodarstvu te s obzirom na to da dosad nije bilo interesa za njihovo osnivanje ni za upoznavanje s velikim brojem europskih norma koje moraju biti prihvaćene kao hrvatske norme, o provedbi skraćenog postupka za prihvaćanje europskih norma obaviještene su u kolovozu 2008. godine i odgovarajuće udruge gospodarstvenika

(Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatska obrtnička komora).

Gospodarski su subjekti u Republici Hrvatskoj upućeni na to da svaki sa svog stajališta ocijeni posljedice primjene novih norma na trenutni položaj svoje tvrtke na tržištu, a posebno opstanak na tržištu nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji kad će i na hrvatskom tržištu vrijediti isti zahtjevi za proizvode koji danas vrijede na europskom tržištu, a koji najlakše mogu biti ispunjeni upravo primjenom europskih norma koje prihvaćamo u hrvatsku normizaciju.

Proces je nastavljen tako da su, uz redovito objavljivanje javne rasprave o prijedlozima za prihvaćanje europskih norma koje su priredili tehnički odbori, u HZN Glasilima 4/2008 i 5/2008 objavljene i javne rasprave o prijedlozima za prihvaćanje svih dosad neprihvaćenih europskih norma u područjima u kojima ne postoje tehnički odbori (prijedlog HZN-a, skraćeni postupak prema UPN 3, točka 5.1.5).

S obzirom na to da su sve dostupne europske norme upućene u postupak prihvaćanja može se utvrditi da je do kraja 2008. godine proveden postupak za prihvaćanje i da je u hrvatsku normizaciju prihvaćeno preko 90% europskih norma (kojih ima oko 20000) što znači da je ispunjen jedan od uvjeta za članstvo u CEN-u i CENELEC-u koji govori o obvezi prihvaćanja preko 80% europskih norma tih organizacija prije podnošenja molbe za članstvo.

Tijekom 2008. godine proveden je postupak i prihvaćeno je 10898 europskih norma. Ukupan broj hrvatskih norma na dan 2008-12-31 je 22234 od toga 19644 prihvaćene europske norme.

S obzirom na veliki broj europskih norma i na trajno povećanje tog broja, za manji broj dosad neobrađenih europskih norma koje su postale dostupne u zadnjim danima 2008. godine postupak prihvaćanja u hrvatsku normizaciju će biti proveden početkom 2009. godine.

Uz poslove prihvaćanja europskih norma tijekom 2008. godine nastavljen je i posao pripreme prijevoda europskih i međunarodnih norma i objave odgovarajućih hrvatskih norma. Tijekom 2008. godine objavljeno je 38 hrvatskih normativnih dokumenata na hrvatskom jeziku. Dosad je ukupno objavljeno oko 350 hrvatskih norma na hrvatskom jeziku, preko 150 norma su prevedene europske norme.

Nastavljena je i provedba *Sporazuma o suradnji na postupku prihvaćanja eurokodova kao hrvatskih norma* (prijevod na hrvatski jezik, određivanje nacionalno odredivih parametara i izrada odgovarajućih nacionalnih dodataka) *u razdoblju 2008. – 2010.* koji je u rujnu 2007. godine potpisan je s Ministarstvom zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Hrvatskom komorom arhitekata i inženjera u graditeljstvu – Razred inženjera građevinarstva.

Dosad je prevedeno oko 2000 (od ukupno oko 5000) stranica eurokodova na hrvatski jezik i započeo je rad na određivanju nacionalno odredivih parametara (ukupno treba odrediti 1346 parametara) i njihova ugradnja u odgovarajuće nacionalne dodatke normama (ukupno 58 nacionalnih dodataka).

Normizacija je trajan, dinamičan proces koji se nastavlja i nakon 31. prosinca 2008. godine. U europskim se organizacijama za normizaciju CEN i CENELEC mjesečno objavljuje više od stotinu novih norma koje također treba prihvatiti kao hrvatske norme, zasad u skladu s obvezama iz procesa pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, a nakon postizanja članstva HZN-a u CEN-u i CENELEC-u (prema NPPEU-u za 2009. godinu u tijeku 2009. godine), u skladu s pravilima i prema rokovima koje utvrđuju te organizacije.

Formalan proces prihvaćanja europskih norma u hrvatsku normizaciju i osiguravanje njihove dostupnosti što provodi HZN kao hrvatsko nacionalno normirno tijelo, tek je prvi korak prema njihovoj primjeni. Primjena novih hrvatskih norma kojima su prihvaćene europske norme ovisi o provedbi novoga usklađenog zakonodavstva i o prestanku primjene starih pravilnika, o uspostavi tijela za ocjenjivanje sukladnosti i primjeni novih norma kod ocjenjivanja sukladnosti, o akreditaciji tijela za ocjenjivanje sukladnosti, o prihvaćanju *pretpostavke o sukladnosti* u slučaju primjene norma, o prihvaćanju *dobavljačeve izjave o sukladnosti* u dokazivanju sukladnosti *bitnim zahtjevima* propisa, o početku primjene novoga načina nadzora nad tržištem itd. i stoga je značajan pokazatelj cjelokupnog napretka tehničkog usklađivanja Republike Hrvatske s europskim sustavom.

Prema odluci ravnatelja HZN-a kojom su imenovani članovi internih timova, u lipnju 2008. godine započeo je proces uvođenja sustava upravljanja kvalitetom prema ISO 9001 i sustava upravljanja informatičkom sigurnošću prema ISO 27001 u HZN-u.

Vlada Republike Hrvatske na svojoj je sjednici 4. rujna 2008. godine donijela odluku o osiguravanju sredstava u državnom proračunu za razvoj informacijskog sustava HZN-a u iznosu od 3.500.000 HRK za razdoblje 2008. – 2011. Provedba projekta započela je u listopadu 2008. godine.

6.5.2. PRIPREME HZN-a ZA ČLANSTVO U EUROPSKIM ORGANIZACIJAMA CEN i CENELEC

Tijekom 2008. godine HZN je nastavio s provedbom intenzivnih priprema za ispunjavanje uvjeta za članstvo u europskim organizacijama za normizaciju CEN i CENELEC.

Svaki od devet uvjeta razmotren je na sjednicama Tehničke uprave i svi su poslovi obavljani s ciljem ispunjavanja tih uvjeta.

Ocjenjivanje ispunjavanja uvjeta za članstvo HZN-a u europskim organizacijama za normizaciju CEN i CENELEC provodi se u okviru projekta tehničke pomoći CARDS 2004, *Development of national metrology, standardization, conformity assessment and accreditation system*.

U prosincu 2008. godine proveden je prvi dio aktivnosti na ocjenjivanju usklađenosti osnovnih dokumenata HZN-a s europskim načelima. Europska stručnjakinja, gospođa Zdenka Buresova iz češkog normirnog tijela CSN, posjetila je HZN prvi puta 8. i 9. prosinca 2008. godine. Nastavak ocjenjivanja usklađenosti osnovnih dokumenata HZN-a najavljen je za siječanj 2009. godine.

Za početak 2009. godine najavljene su i ostale aktivnosti u okviru projekta CARDS 2004 ili njihov nastavak: izradba strategije razvoja HZN-a; izradba poslovnog plana HZN-a i razmatranje povećanje vlastitih sredstava u financiranju HZN-a; izradba prijave za članstvo s priložima; provedba predocjenjivanja HZN-a; radionice za povećanje razine znanja o dragovoljnoj normizaciji kao podršci primjeni zakonodavstva za tijela državne uprave (dragovoljna primjena norma, opće upućivanje na norme, suradnja državne uprave s nacionalnim normirnim tijelom i sl.).

6.5.3. POVLAČENJE PREUZETIH NORMA

S obzirom na to da se postupak prihvaćanja europskih norma sastoji od dva istovremena koraka:

- prihvaćanje europske norme kao hrvatske norme
- povlačenje postojećih proturječnih dokumenata,

činjenica da su do kraja prosinca 2008. godine prihvaćene sve europske norme zahtijeva i istovremeno povlačenje postojećih suprotnih dokumenata. HZN je stoga u HZN Glasilu 5/2008 najavio povlačenje svih dosad nepovučenih preuzetih norma (oko 8700 norma) i u studenome 2008. godine objavio popis tih norma na internetskim stranicama HZN-a kao obavijest. Dana 10. studenoga 2008. godine tijela državne uprave obaviještena su o konačnom povlačenju svih preuzetih norma u prosincu 2008. godine. Obavijest o povlačenju i popis norma koje se povlače objavljena je u HZN Glasilu 6/2008.

6.5.4. DOSTAVA PODATAKA O PRIHVAĆENIM EUROPSKIM NORMAMA I PROCES NOTIFIKACIJE

Hrvatski zavod za norme sudjeluje u europskom sustavu CEN iPROJEX – *National implementation* od lipnja 2007. godine redovitim upisom podataka o hrvatskim normama koje su prihvaćene europske norme u informacijski sustav CEN-a u skladu s pravilima tog sustava. Podaci o prihvaćenim

hrvatskim normama dostupni su, zajedno s podacima svih redovitih članova CEN-a, na internetskim stranicama CEN-a.

Obavijesti o hrvatskim normama koje su prihvaćene europske norme CENELEC-a i ETSI-ja dostavljaju se tim organizacijama u skladu s njihovim pravilima.

Od travnja 2008. godine HZN je uključen i u sustav *CEN INFOPRO* za prijavljivanje (notification) izvornih hrvatskih norma u skladu s europskom Direktivom 98/34/EC o obavješćivanju. Podaci o izvornim hrvatskim normama uključene su u mjesečni izvještaj o novim prijavama *CEN Monthly Notification Register* zajedno s podacima svih redovitih članova CEN-a i CENELEC-a.

6.6. DOPRINOS NORMIZACIJE PRIMJENI PRAVNE STEČEVINE U PODRUČJU SLOBODNOG KRETANJA ROBA

Provedba novih propisa nastalih prijenosom odredbi europskih direktiva *novoga pristupa* u hrvatsko zakonodavstvo u velikoj mjeri ovisi o mogućnosti hrvatskoga gospodarstva da prihvati i primijeni europske norme koje su podrška primjeni navedenih europskih direktiva, tzv. *usklađene europske norme*. Stoga Hrvatski zavod za norme kao nacionalno normirno tijelo Republike Hrvatske koje provodi postupak prihvaćanja europskih norma u hrvatsku normizaciju daje važan doprinos tom procesu.

Tijekom 2008. godine u Hrvatskom zavodu za norme dva puta je provedena detaljna analiza procesa prihvaćanja usklađenih europskih norma prema svim direktivama *novoga pristupa*. O rezultatima analize obaviještena su sva tijela državne uprave koja su odgovorna za implementaciju svake pojedine direktive prvi puta u ožujku/travnju 2008. godine. Tijelima državne uprave dostavljeni su i popisi hrvatskih norma kojima su prihvaćene usklađene europske norme prema svakoj direktivi, odnosno popisi normizacijskih projekata i naglašena sva otvorena pitanja.

Kako je već ranije navedeno, sva su tijela državne uprave također obaviještena o početku primjene skraćenog postupka prihvaćanja europskih norma (kolovoz 2008. godine) i o povlačenju svih dosad nepovučenih preuzetih norma (studeni 2008. godine).

Kao dio procesa tehničkog usklađivanja, 1. listopada 2008. godine u HZN-u je održan sastanak s predstavnicima tijela državne uprave koja su se prijavila za suradnju s HZN-om na kojem su dane obavijesti o:

- Procesu prihvaćanja europskih norma i dosadašnjim rezultatima
- Uvjetima za članstvo HZN-a u europskim organizacijama CEN i CENELEC, s posebnim osvrtom na uvjete čije ispunjavanje je povezano s aktivnostima usklađivanja zakonodavstva i stoga ih HZN ne može ispuniti bez suradnje s tijelima državne uprave koja su nadležna za odgovarajuće zakonodavstvo

- Načelima upućivanja na norme u zakonodavstvu s posebnim osvrtom na europski *novi pristup* i primjenu *pretpostavke o sukladnosti* u slučaju dragovoljne primjene norma.

U listopadu 2008. godine HZN je priredio izvještaj o dotad postignutim rezultatima za redoviti sastanak Pododbora za trgovinu, industriju, carine i poreze Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između Republike Hrvatske i Europske unije i njezinih država članica, a predstavnik HZN-a je sudjelovao na sastanku u Bruxellesu 9. listopada 2008. godine.

U studenome 2008. godine HZN je, kao pripremu za održavanje sastanka s predstavnicima Europske komisije o sklapanju ACAA sporazuma, pripremio detaljan izvještaj o uspostavljenoj infrastrukturi nacionalnih tehničkih odbora i prihvaćenim usklađenim europskim normama u područjima u kojima je Republika Hrvatska iskazala interes za sklapanje tog sporazuma (osobna zaštitna oprema – zaštitne rukavice; rekreacijska plovila; građevinski proizvodi – cement; niskonaponska oprema; elektromagnetska kompatibilnost), a predstavnik HZN-a je sudjelovao na sastanku u Zagrebu, 16. i 17. studenoga 2008. godine.

HZN kao sudionik europske normizacije u CEN-u i CENELEC-u (pridruženi član) i ETSI-ju (nacionalno normirno tijelo) od 1995. godine omogućuje dostupnost informacija i europskih dokumenata, svojim pravilima koja su sukladna europskim pravilima omogućuje nacionalni rad na europski način, a tijekom postupka prihvaćanja europskih norma kao hrvatskih norma utvrđuje mogućnost njihove dragovoljne primjene u hrvatskom gospodarstvu i društvu, promjene koje treba provesti da bi nove norme mogle biti primijenjene i vrijeme koje je potrebno za provedbu promjena kako bi novi sustav mogao biti u potpunosti operativan.

Svi koji su bili zainteresirani za rad u tehničkim odborima HZN-a kroz to su razdoblje imali prilike upoznati europske norme, procijeniti mogućnost njihove primjene, odnosno ocijeniti potrebne korake koje treba poduzeti kako bi se one mogle primijeniti.

Rezultati rada u prihvaćanju usklađenih europskih norma prema svim direktivama *novoga pristupa* do 31. prosinca 2008. godine dani su u Prilogu 2.

Kako je vidljivo iz Priloga 2, na dan 31. prosinca 2008. godine gotovo sve usklađene europske norme prihvaćene su kao hrvatske norme (očekuje se da će ostatak usklađenih europskih norma koje još nisu prihvaćene kao hrvatske norme biti prihvaćene početkom 2009. godine).

6.7. ČLANSTVO I RAD U TIJELIMA MEĐUNARODNIH I EUROPSKIH ORGANIZACIJA ZA NORMIZACIJU

Tijekom 2008. godine HZN je pratio rad međunarodnih organizacija za normizaciju (ISO i IEC) i europskih organizacija za normizaciju (CEN, CENELEC, ETSI).

Riječ je, ponajprije o sudjelovanju u radu međunarodnih i europskih tijela, praćenju rada međunarodnih i europskih organizacija za normizaciju i briga o obavijestima i dokumentima tih organizacija te prikupljanje obavijesti o nacionalnom radu i prosljeđivanje istih međunarodnim i europskim organizacijama za normizaciju

Prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, članak 73. Republika Hrvatska obvezala se poduzeti mjere za usklađivanje svoga sustava s europskim sustavom i u području normizacije.

Područje normizacije važno je horizontalno pitanje 1. poglavlja pregovora – Sloboda kretanja roba i zadire u sva područja tehničkog usklađivanja zakonodavstva, proizvodnje i trgovine različitim vrstama proizvoda.

Predstavnik Hrvatskog zavoda za norme član je radne skupine za pregovore Republike Hrvatske s Europskom unijom u području Sloboda kretanja roba.

6.7.1. MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE ZA NORMIZACIJU (ISO, IEC)

Predstavnici HZN-a sudjelovali su na ISO/CASCO WORKSHOP godišnjem sastanku ISO/CASCO: *Ocjenjivanje sukladnosti i nadzor tržišta*, Ženeva, 2008-10-29/31 te ISO regional workshop on conformity assessment, Kiev, Ukrajina.

Predstavnik HZN-a sudjelovao je na 72nd IEC General Meeting, São Paulo, 2008-11-17/21.

Predstavnici Hrvatske koji su djelatni članovi tehničkih odbora (ISO/TC 217; IEC/TC 31; IEC/TC 38 i IEC/TC 79) pododbora (ISO/TC 46/SC 9; ISO/TC 108/SC 2; IEC/TC 31/SC M, G, J) međunarodnih organizacija ISO-a i IEC-a, tijekom 2008. godine uredno su obavljali sve obveze aktivnog sudjelovanja u radu tih tijela.

Članovima odgovarajućih hrvatskih tehničkih odbora osiguran je pristup radnim dokumentima navedenih međunarodnih odbora. Međunarodnim se odborima redovito dostavljaju primjedbe na radne dokumente u tijeku pripreme međunarodnih norma i redovito se obavlja glasovanje na nacрте i konačne nacрте međunarodnih norma.

Poslovi tajništva međunarodnoga tehničkog pododbora IEC/TC 31/SC J, *Classification of hazardous areas and installation requirements* koje je povjereno Hrvatskoj (HZN) također se uredno obavljaju. Tajnik međunarodnog pododbora IEC/TC 31/SC J je gospodin Marino Kelava, Ex – Agencija, Zagreb, pomoćnik tajnika je gospodin Miljenko Đukić, zaposlenik HZN-a.

Na dan 2008-12-31 HZN je bio promatrač u 140 tehničkih odbora/pododbora ISO-a i u 58 tehničkih odbora/pododbora IEC-a te punopravni član u 8 tehničkih odbora/pododbora IEC-a.

6.7.2. EUROPSKE ORGANIZACIJE ZA NORMIZACIJU (CEN i CENELEC)

HZN sudjeluje u radu europskih organizacija kao pridruženi član i koristi sva prava koja mu pripadaju (pravo prihvaćanja europskih norma i pravo sudjelovanja u radu bez mogućnosti glasovanja i odlučivanja).

Prema odluci Upravnoga vijeća predstavnik HZN-a sudjelovao je na općoj skupštini CEN-a i CENELEC-a, 4rd CEN-CENELEC Annual Meeting, koja se održala od 23. do 26. lipnja 2008. u Bukureštu, Rumunjska.

Predstavnici HZN-a sudjelovali su tijekom 2008. godine na *CEN Standards Day*, 2008-02-14/15, *CEN Standards Day*, Bruxelles, 2008-10-22/23, *CARDS 2003: Training of secretaries and chairs of TCs*, BSI London, 2008-05-27/30, CEN/CENELEC okruglom stolu za zaposlenike koji se bave upravljanjem komunikacijama i odnosima s javnošću u europskim organizacijama za normizaciju u Britanskom institutu za norme (BSI, London, 2008-10-15/16, *CARDS 2004: CEN/TC 331, Postal services*, 25. sastanku, Kopenhagen, Danska 2008-11, *CARDS 2004: ASRO*, Radnoj posjeti, 2008-11-10/11, *CARDS 2004: CENELEC*, Bruxelles, Radnoj posjeti, 2008-12-16/17, *CARDS 2004: CEN*, Bruxelles, Radnoj posjeti, 2008-05-27, *CARDS 2006: HOT 6*, Data management software, Madrid, 2008-04/7/10, *HOT 8: Eurocodes*, Beč 2008-06-04/06.

Također, predstavnici HZN-a sudjelovali su na redovitim sastancima radne skupine europskih organizacija za normizaciju u području marketinga i prodaje norma (European Forum for Standards Distribution - EFSD) na kojima se podnose izvješća o prodaji norma u HZN-u i mjerama koje se poduzimaju radi povećanja prodaje.

Na dan 2008-12-31 HZN je bio promatrač u 244 tehnička odbora/pododbora CEN-a i u 21 tehnički odbor/pododbor CENELEC-a.

6.7.3. EUROPSKI INSTITUT ZA TELEKOMUNIKACIJSKE NORME (ETSI)

Kao nacionalno normirno tijelo Republike Hrvatske, HZN prati rad Europskog instituta za telekomunikacijske norme (NSO member – National standards organization).

Na dan 2008-12-31 HZN je bio promatrač u 23 tehnička odbora/pododbora ETSI-a.

6.7.4. SURADNJA S NACIONALNIM NORMIRNIM TIJELIMA DRUGIH DRŽAVA

Održano je niz regionalno organiziranih sastanaka, radionica i drugih aktivnosti ne samo u području normizacije, već i u drugim srodnim područjima na kojima su sudjelovali predstavnici HZN-a.

Dana 28. kolovoza 2008. godine delegacija Hrvatskog zavoda za norme bila je u radnome posjetu Institutu za standardizaciju Češke.

Dana 17. rujna 2008. godine delegacija Hrvatskog zavoda za norme bila je u radnome posjetu Institutu za standardizaciju Slovenije.

6.7.5. SURADNJA S DRUGIM TIJELIMA

Od prvih početaka hrvatske normizacije, posvećuje se posebna pozornost suradnji s drugim tijelima u području razvoja normizacije.

Hrvatski zavod za norme surađuje s tijelima infrastrukture za kvalitetu u Republici Hrvatskoj (Državni zavod za mjeriteljstvo; Hrvatska akreditacijska agencija, Hrvatski zavod za norme).

HZN je član Hrvatskog društva za kvalitetu (HDK), Hrvatskog mjeriteljskog društva (HMD) te hrvatskog ogranka međunarodnog vijeća za velike elektroenergetske sustave, «CIGRE».

6.8. INFORMACIJSKI SUSTAV

Informacijski sustav HZN-a karakteriziraju sljedeće aktivnosti:

- uspostavljena je IT infrastruktura HZN-a sa 5 servera
- serveri su konfigurirani prema svojim ulogama
- korisnička računala pridružena su u domenu.

Uspostavljena je internetska stranica HZN-a na hrvatskome i engleskome jeziku www.hzn.hr na kojoj su javnosti dostupni Katalog hrvatskih norma i Program rada HZN-a sa svim normizacijskim projektima, opće informacije o HZN-u, aktivnostima, tehničkoj infrastrukturi (HZN/TO) i publikacijama. Web stranice HZN-a se dnevno ažuriraju s novim sadržajima.

Treba posebno naglasiti sljedeća postignuća:

- uveden je novi način prikaza važnih novosti u desnom stupcu početne internetske stranice HZN-a s poveznicom na odgovarajući tekst, gdje se stalno objavljuju obavijesti o novoobjavljenim hrvatskim normama na hrvatskome jeziku te najavljuju seminari
- na stranici HZN Glasilo redovito se i istovremeno s objavom predstavlja sadržaj svakog broja službenoga glasila HZN-a
- na stranici Priopćenja za javnost redovito se i istovremeno s njihovom distribucijom predstavljaju tekstovi priopćenja
- uspostavljena je Arhiva novosti
- uspostavljena je Arhiva priopćenja za javnost
- internetske stranice HZN-a su unaprijeđene objedinjavanjem vertikalnog izbornika, a odbrana od spam-a postignuta je sakrivanjem adresa elektroničke pošte.

U funkciji je e-mail sustav na platformi Lotus Domino/Notes koji, osim uobičajene razmjene poruka, osigurava izravnu povezanost s aplikativnim rješenjima, tj. prihvaćanje i slanje poruka sa svim vrstama priloženih digitalnih dokumenata iz aplikativnog u e-mail sustav i obrnuto.

Uspostavljeno je zaštićeno područje na internetskim stranicama HZN-a za članove HZN-a (i TDU-a, koja su se prijavila za suradnju s HZN-om), koje omogućava pristup raznim normizacijskim dokumentima i informacijama. Uspostavljeno je zaštićeno područje za članove tehničkih odbora HZN-a (pristup radnim dokumentima međunarodnih i europskih organizacija za normizaciju i hrvatskim radnim dokumentima).

Informacijski sustav *HZNorm* redovito se održava ovim aktivnostima:

- preuzimanje bibliografskih podataka i izvornih dokumenata međunarodnih/europskih organizacija za normizaciju u digitalnom obliku
- preuzimanje radnih dokumenata putem download-a iz interneta
- redovito unošenje i održavanje podataka o tehničkim odborima/pododborima/radnim skupinama i njihovim područjima rada kao i o odgovarajućim međunarodnim/europskim tijelima
- redovito unošenje i održavanje podataka o članovima tehničkih odbora/pododborna i radnih skupina
- redovito unošenje i održavanje podataka o hrvatskim normizacijskim projektima, javnoj raspravi o prijedlozima za prihvaćanje norma, javnoj raspravi o nacrtima hrvatskih norma i o novim hrvatskim normama

- izrada izvještaja za europske i međunarodne institucije o prihvaćenim hrvatskim normama
- izrada izvještaja o prodanim normama onih institucija, s kojima je sklopljen ugovor o prodaji norma
- izrada podloga za tisak HZN Glasila i HZN kataloga.

Redovito se održava niz aplikativnih rješenja za slijedeće poslovne procese:

- prodaja norma i drugih dokumenata
- financijsko knjigovodstvo
- djelovodni poslovi
- opis i praćenja zaduženja/naplate članarina za članove HZN-a.

Krajem 2008. godine u HZN-u je započelo provođenje projekta "Migracija postojećeg informatičkog sustava na novu tehnologiju".

6.9. NORMOTEKA I RAD S KORISNICIMA

U 2008. godini normoteku je posjetio 801 korisnik, obrađeno je 1517 narudžbi norma, zaprimljeno preko 2500 telefonskih poziva te je poslano 492 odgovora elektroničkom poštom.

S obzirom na djelatnost kojom se bave, najveći broj korisnika normoteke u 2008. godini su pravne osobe iz područja trgovine i uslužnih djelatnosti.

Najtraženije su hrvatske norme (HRN), slijede međunarodne norme (ISO), njemačke norme (DIN), europske norme (CEN), međunarodne norme (IEC), europske norme (CENELEC), britanske norme (BS) te granske norme (ASTM).

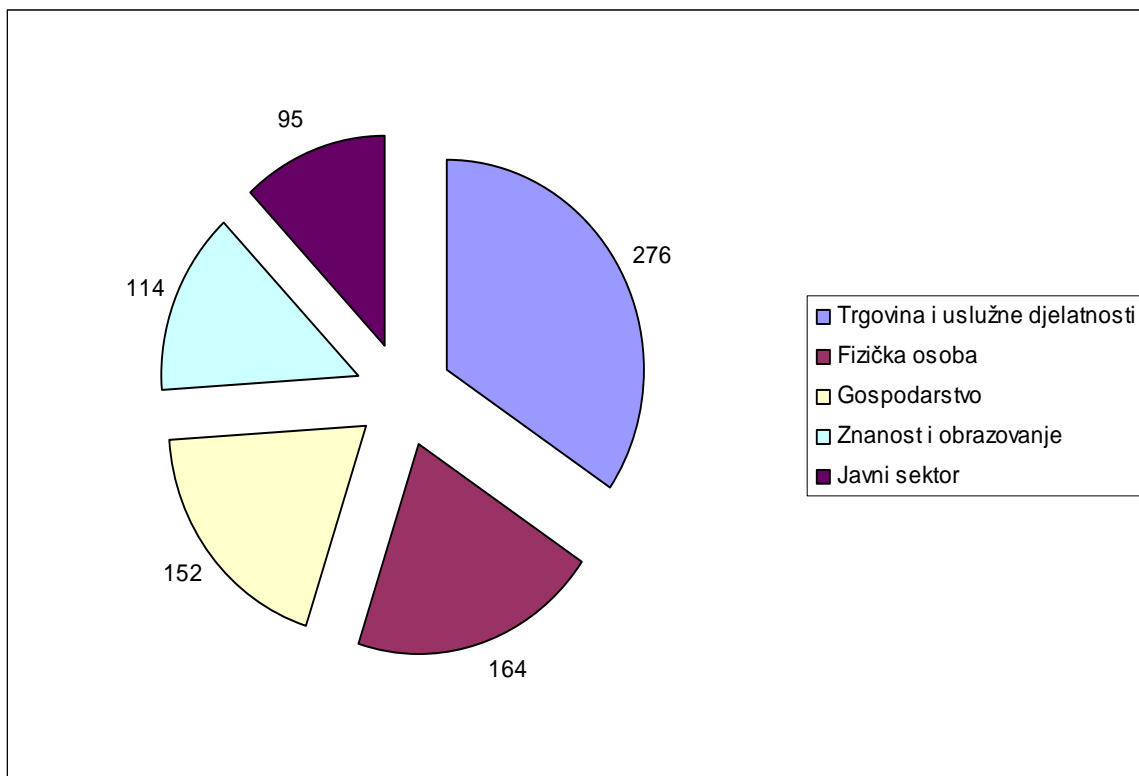
Djelatnici normoteke tijekom ljetnih mjeseci za potrebe rada tehničkih odbora HZN-a odradili su pripremu za prihvaćanje oko 10 tisuća europskih norma.

Do kraja godine fond normoteke porastao je za preko 21000 norma i nacрта.

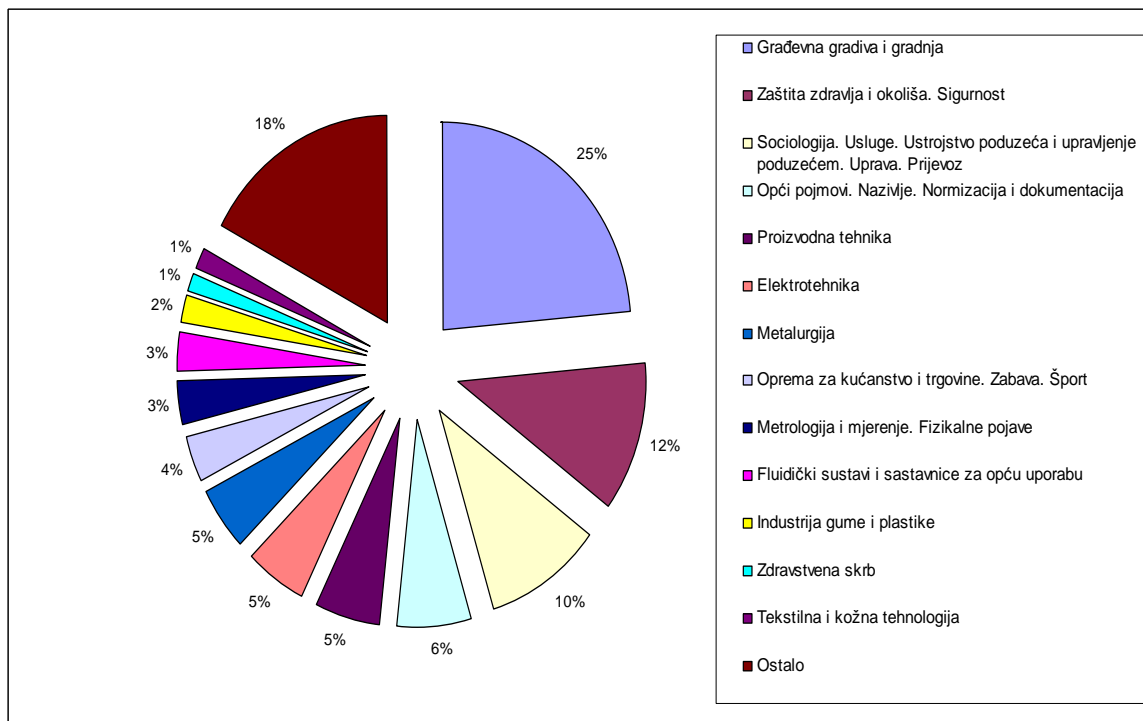
Korisnicima normoteke omogućen je uvid u cjelokupan fond, pretraživanje baza podataka Perinorm i HZNorm, pregled domaćih i stranih stručnih publikacija i pretplata na usluge informiranja.

Tijekom 2008. godine normoteka je predstavljena na više stručnih skupova.

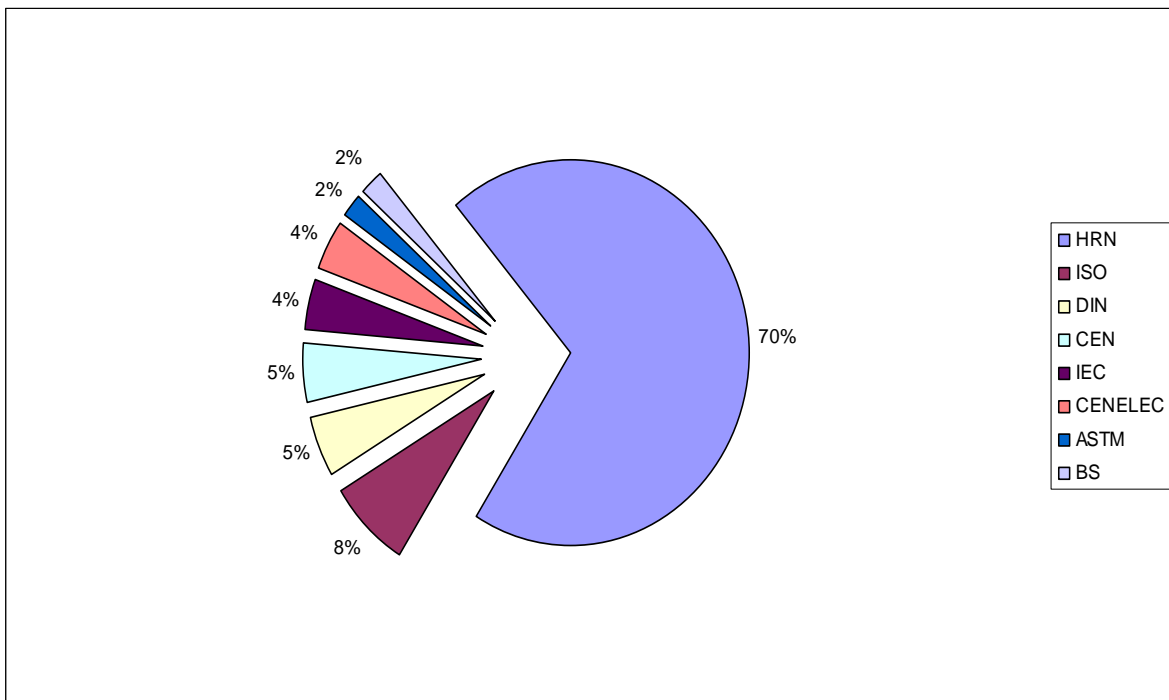

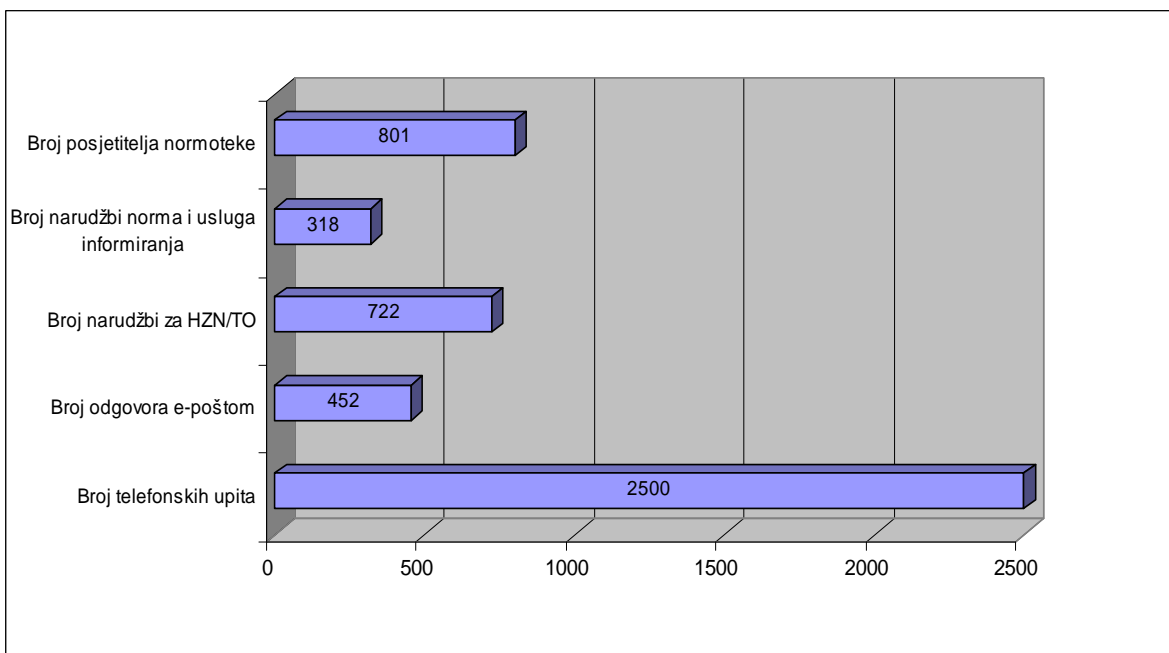
Slika 1: Posjetitelji normoteke prema djelatnostima (801)

Slika 2: Norme izdane prema međunarodnoj razredbi norma (ICS)

Slika 3: Norme izdane prema normizacijskoj organizaciji

Slika 4: Usluge normoteke

6.10. KONTAKTNA TOČKA ZA CODEX ALIMENTARIUS

Tijekom 2008. godine kontaktna točka zaprimila je preko 1000 Codexovih radnih dokumenata koje je prosljedila članovima nacionalne Codexove skupine.

Tijekom 2008. godine prevedena su i dva dokumenta Codex Alimentariusa:

1. *Strateški plan za razdoblje 2008. - 2013.*
2. *Preporučeni međunarodni kodeks prakse – Opća načela higijene hrane (CAC/RCP 1-1969, Rev. 4-2003).*

Tijekom 2008. godine kontaktna točka prijavila je predstavnike na sjednice Codexovih odbora i to na: 40. sjednicu *Codexovog odbora za higijenu hrane* koja je održana od 1. do 5. prosinca 2008. godine u Guatemala City, Guatemala, Codex kontaktna točka 26. sjednicu *Codexovog koordinirajućeg odbora za Europu* koja je održana od 7. do 10. listopada 2008. godine u Varšavi, Poljska te 8. sjednicu *Codexovog odbora za prirodne mineralne vode* koja je održana od 11. do 15. veljače u Luganu, Švicarska.

Na poziv FAO organizacije predstavnik HZN-a prisustvovao je seminaru *Quality Food Products Linked to Geographical Origin and Traditions in the South-eastern European countries* održanom 3. i 4. prosinca 2008. godine u Beogradu, Srbija.

6.11. INFORMATIVNA SREDIŠNJICA

U okviru svojih zadataka, Informativna središnjica WTO/TBT-a odgovorila je na oko 120 upita o hrvatskim normama, hrvatskim tehničkim propisima, certificiranjem proizvoda i laboratorija za ispitivanje. Većina upita je bila iz inozemstva.

Dva predstavnika HZN-a sudjelovala su na radionici o dobroj zakonodavnoj praksi i redovitom sastanku Odbora za tehničke zapreke u trgovini Svjetske trgovinske organizacije WTO/TBT, koji su održani u ožujku 2008. godine u Ženevi, Švicarska.

6.12. PRUŽANJE RAZNIH VRSTA USLUGA

U HZN-u provode se i postupci dodjele registracijskog broja za izdavače kartica (IIN) (sukladno normi ISO/IEC 7812, *Identification cards – Identification of issuers*), dodjele registracijskog broja za proizvođače vozila i dijelova vozila (WMI, WPMI) (sukladno normama HRN ISO 3780:1998, *Cestovna vozila – Međunarodna oznaka proizvođača (ISO 3780:1983)* i

HRN ISO 4100:1998, *Cestovna vozila – Međunarodna oznaka proizvođača dijelova (ISO 4100:1980)* i dodjele registracijskog broja davatelja programskih usluga za smart kartice (RID) (prema normi ISO/IEC 7816-5:2004, *Identification cards – Integrated circuit cards – Part 5: Registration of application providers*).

U tijeku 2008. godine proveden je jedan (1) postupak dodjele registracijskog broja za izdavatelja identifikacijskih kartica (IIN) i tri (3) postupka dodjele registracijskog broja za proizvođače vozila (WMI).

U HZN-u održava se registar dodijeljenih registracijskih brojeva za Republiku Hrvatsku (javno dostupan na internetskim stranicama HZN-a).

6. 13. IZDAVAČKA DJELATNOST

6.13.1. HRVATSKE NORME

U HZN-u se tehnički uređuju i oblikuju hrvatske norme i drugi normativni dokumenti i pripremaju u formatu spremnom za tisak.

U 2008. godini objavljeno je trideset i osam (38) novih hrvatskih norma prihvaćenih uz prijevod od čega je tiskana dvadeset i jedna (21) nova hrvatska norma, dok je veći broj norma (preostale europske norme), ukupno deset tisuća osamsto devedeset i osam (10898), prihvaćen u izvorniku. Objavljeno je pet (5) ISO/IEC Uputa (ISO/IEC Guides) od čega su dva tiskana ISO IEC GUIDE 14 i ISO IEC GUIDE 41.

HZN se stalno provode aktivnosti na prihvaćanju rezultata većeg broja normizacijskih projekata i obavljanje pripreme za tisak određenoga broja norma koje će biti prihvaćene uz prijevod te izrade PDF dokumenata norma koje će biti prihvaćene na izvornom jeziku.

6.13.2. SLUŽBENO GLASILO

Tijekom 2008. godine u HZN Glasilu date su obavijesti o radu međunarodnih i europskih organizacija za normizaciju, novosti iz HZN-a i drugih zanimljivosti. Uz neke brojeve HZN Glasila (broj 1/2008) objavljeni su i posebni prilozi - informativna publikacija *Autorska prava, Norme i Internet*.

Oglasnik za normativne dokumente u kojem se redovito objavljuju rezultati hrvatske normizacije: objava novih hrvatskih norma, nacrt hrvatskih norma, prijedloga za prihvaćanje stranih norma u izvorniku, povučenih norma i povučenih nacrt norma bio je redoviti sastavni dio svakoga broja HZN Glasila. U Oglasniku su objavljujivane i obavijesti o normama europskih i međunarodnih organizacija za normizaciju.

6.13.3. OSTALE PUBLIKACIJE

Tijekom 2007. godine objavljene su ove publikacije:

- Publikacija *Autorska prava – Norme i Internet*
- HZN-ovo *Godišnje izvješće za 2007. godinu.*

Kao i ranijih godina objavljen je Katalog hrvatskih norma za 2008. godinu (Katalog 2008), u elektroničkom formatu (PDF) na CD-u.

Izdana je i tiskana publikacija za podršku aktivnosti Codex Alimentarius kontaktne točke, priručnik: ISO 22000 SUSTAVI UPRAVLJANJA SIGURNOSĆU HRANE, Jednostavni kontrolni popis za male poduzetnike.

6.13.4. VIŠEJEZIČNI RJEČNIK HZN-a

U 2008. godini nastavljen je rad na elektroničkom izdanju višejezičnog rječnika HZN-a. Višejezični rječnik tako sada sadržava sve nazive iz dosad prevedenih i objavljenih hrvatskih norma rječnika i objavljenih popisa istovrijednih naziva (ukupno 102 norma rječnika) i obuhvaća oko 14140 hrvatskih naziva s odgovarajućim istovrijednim nazivima na engleskome, francuskome i njemačkome jeziku. Taj je rječnik namijenjen u prvome redu zaposlenicima HZN-a za pripremu daljnjih norma, prevoditeljima norma, a predviđeno je i da bude komercijalno dostupan.

6.14. PROMIDŽBENE AKTIVNOSTI

6.14.1. PREDSTAVLJANJE HRVATSKOG ZAVODA ZA NORME

Priprema i organizacija događaja u svrhu predstavljanja normizacije i HZN-a u javnosti (stručna i šira javnost) i upravljanje komunikacijama prema ciljanim javnostima na skupovima, izložbama, stručnim skupovima, seminarima, okruglim stolovima te promidžba HZN-a na specijaliziranim sajmovima:

- 50. Međunarodni sajam obrtništva održan 22.-26. travnja 2008. na Zagrebačkom velesajmu
- 16. međunarodni elektroinženjerski simpozija u Šibeniku održan 5.-7. svibnja 2008.
- 12. međunarodni sajam, SASO u Splitu održan 22.-26. listopada 2008.

Tijekom 2008. godine redovito se upravljalo komunikacijama s općom javnosti i medijima – stalno informiranje o normizacijskim aktivnostima putem priopćenja za medije, nastupima u medijima i sastavljanju i vođenju press-clippinga:

- interaktivna komunikacija s korisnicima i pružanje neograničenih ciljanih informacija putem pisanih materijala i internetskih stranica (obavijesti o novim elektroničkim publikacijama, pisanje obavijesti o novim uslugama, vođenje arhive vijesti - internacionalizacija i promocija na Internetu)
- analiza uspješnosti javnog komuniciranja odnosno prikupljanje povratnih informacija i njihova prilagodba za daljnje korištenje u pripremi i planiranju poslovanja
- redovito unapređivanje i upravljanje komunikacijama s međunarodnim, europskim i nacionalnim organizacijama za normizaciju i njihovim uredima za odnose s javnošću.

6.14.2. PROSLAVA SVJETSKOG DANA NORMA 2008. GODINE

Prigodom Svjetskog dana norma 14. listopada 2008. godine Hrvatski je zavod za norme uputio priopćenje hrvatskoj javnosti u kojem je prenesena poruka svjetskih organizacija za normizaciju ISO, IEC i ITU. U poruci je pod sloganom *Inteligentna i održiva gradnja* naglašeno kako međunarodne norme pomažu osiguranju ne samo osnovnih zahtjeva kvalitete i sigurnosti već i uključivanju novih tehnologija za izgradnju i funkciju održivih i inteligentnih zgrada.

6.14.3. NAGRADA HZN „EKOLOGIJA U OBRAZOVANJU“ ODGOJNO-OBRAZOVNIM USTANOVAMA

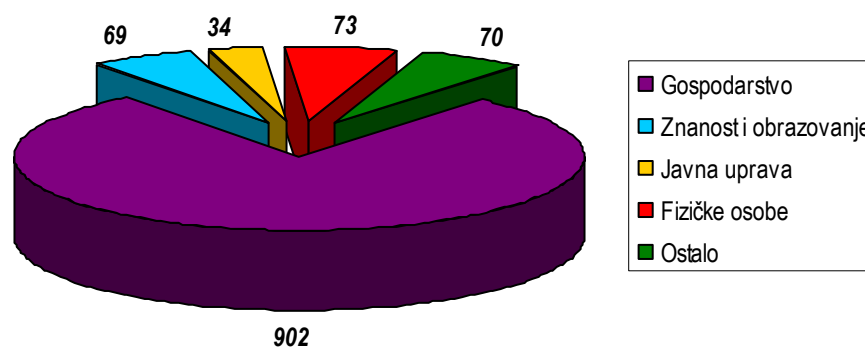
Nagrada je namijenjena osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama koje u svojim aktivnostima doprinose ponajprije zaštiti okoliša i promoviranju norma u tom području.

Hrvatski zavod za norme je u 2008. godini dodijelio dvije nagrade i to Osnovnoj školi Ivana Gorana Kovačića, Cista Velika i Učeničkom domu u Ogulinu.

6.15. MARKETING I PRODAJA

U 2008. godini prodano je 5319 različitih norma u 9656 primjeraka. Možemo biti zadovoljni postignutim rezultatima.

Tijekom 2008. godine zaprimljeno je 2505 predmeta (Tablica 1: Prikaz zaprimljenih, realiziranih i nerealiziranih predmeta) od ukupno 1148 korisnika. Struktura korisnika u 2008. godini prikazana je na slici 1. Predmeti su zaprimani poštom, električkom poštom i putem faksa.

Slika 5: Korisnici (kupci) norma prema djelatnosti

Članovi HZN-a koji su stekli pravo na popust kod kupnje hrvatskih normativnih dokumenata i publikacija HZN-a isti koriste sukladno odobrenom cjeniku od strane Upravnog vijeća.

Sudjelovanje zaposlenika HZN-a na raznim stručnim skupovima i održavanje seminara u organizaciji HZN-a redovito se koristi za promidžbu hrvatskih norma koje bi mogle zanimati sudionike. Na taj se način osigurava predstavljanje hrvatskih norma većem broju stručnjaka i potiče njihov interes za kupnju.

6.15.1. PRODAJA HRVATSKIH NORMA I PUBLIKACIJA

Prihod od prodaje norma u 2008. godini iznosio je 21,16% proračuna HZN-a.

Obrazloženje za gore navedene pokazatelje:

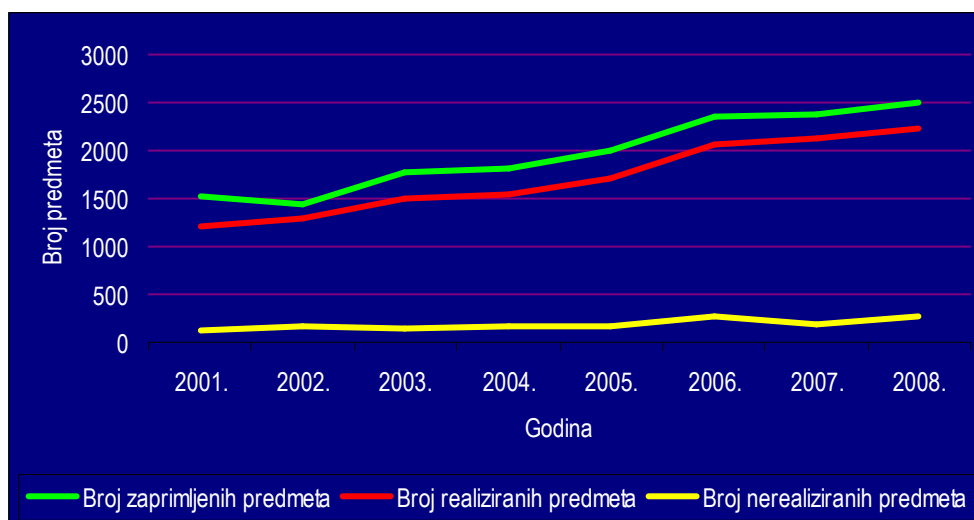
1. Broj zaprimljenih predmeta porastao je 5,5% u odnosu na 2007. godinu, odnosno 24,7% od osnivanja i početka rada HZN-a (2005. godina).
2. Broj realiziranih predmeta u 2008. godini porastao je za 5% te je iznosio 89% od ukupnog broja zaprimljenih predmeta. U 11% zaprimljenih

predmeta, nakon dobivanja predračuna od HZN-a, korisnici su odustali od kupnje norma i drugih publikacija.

3. Pozitivan pomak u 2008. godini je i postotak prodanih hrvatskih norma i normativnih dokumenata koji je dosegnuo iznos od 79,82% ukupne prodaje.
4. Povećanje udjela hrvatskih norma, čija je cijena niža od inozemnih norma u ukupnom broju prodanih norma, ima za posljedicu manji ukupni prihod od prodaje norma*.
(*Prodajom inozemnih norma ukupni prihodi od prodaje su veći zbog više cijene inozemnih norma, ali su i rashodi veći zbog povrata ugovorenih iznosa inozemnim institucijama od prodaje njihovim norma, dok kod prodaje hrvatskih norma nema rashoda prema inozemnim institucijama)
5. Prihod od prodaje hrvatskih normativnih dokumenata u ukupnim prihodima od prodaje normativnih dokumenata iz godine u godinu sve je veći te je u 2008. godini dosegnuo iznos od 63,5%, što je porast od 3,5% u odnosu na 2007. godinu
6. U prvom tromjesečju 2006. godine za prve članove HZN-a kao poseban marketinški projekt bio je odobren dodatni promotivni popust u iznosu od 20%. Članovi HZN-a imaju redoviti popust kod kupnje hrvatskih norma u iznosu od 20%. Dakle, ukupni popust iznosio od 40% doveo je do povećane kupnje hrvatskih norma u tom razdoblju.

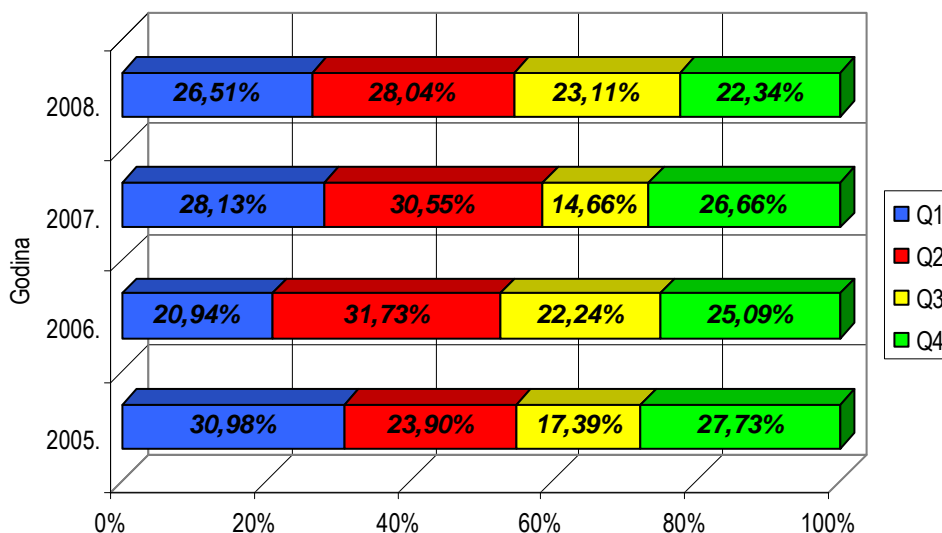
Tablica 2: Prikaz zaprimljenih, realiziranih i nerealiziranih predmeta

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Broj zaprimljenih predmeta	1522	1440	1777	1817	2008	2362	2373	2505
Broj realiziranih predmeta	1199	1299	1493	1534	1709	2054	2131	2237
Broj nerealiziranih predmeta (radi odustajanja od kupnje)	131	174	154	169	174	271	194	268

Slika 6: Prikaz odnosa zaprimljenih, realiziranih i nerealiziranih predmeta

Slika 7: Prikaz prodaje norma/publikacija po tromjesečjima

6.15.2. OSIGURAVANJE DOSTUPNOSTI I PRODAJA STRANIH NORMA

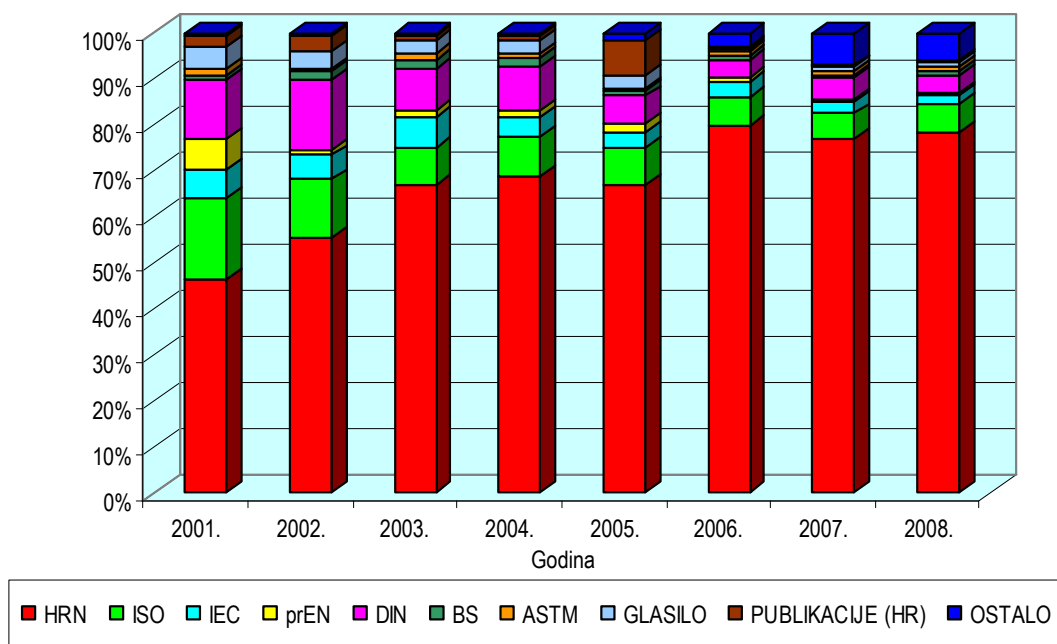
Tijekom 2008. godine nastavljena je suradnja HZN-a s međunarodnim (ISO, IEC), europskim (CEN, CENELEC), nekim nacionalnim normirnim tijelima (DIN, BSI) i američkim tijelom ASTM vezano uz dostupnost norma tih tijela i njihovu prodaju na području Republike Hrvatske na temelju ugovora koji su sklopljeni neposredno nakon početka rada HZN-a tijekom 2005. godine.

Prilikom nabavke stranih normativnih dokumenta (API, ASME, GOST, IEEE, IP, ISA, NFPA...) za čiju kupnju je porastao interes u 2008. godini intenzivirana je suradnja s danskim normirnim tijelom DS. Budući da se većina američkih institucija direktno ne bavi prodajom svojim dokumenata, već to rade preko distributera, odabir DS-a za nabavu navedenih norma bio je opravdan izbor zbog njihovih najpovoljnijih uvjeta.

Tijekom 2008. godine nije sklopljen nijedan novi ugovor za osiguravanje dostupnosti stranih norma.

Tablica 3: Prodaja norma prema izvorniku i drugih normativnih dokumenata

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
HRN	2166	3119	4849	5041	4865	8778	7457	7588
ISO	820	707	575	627	594	701	549	567
IEC	286	294	494	310	251	376	242	198
prEN	319	64	99	104	130	86	69	43
DIN	598	862	660	709	447	441	447	361
BS	38	96	140	127	73	90	72	83
ASTM	72	25	83	68	61	84	61	126
GLASILO	221	231	210	202	183	86	98	62
PUBLIKACIJE (HR)	111	182	81	65	585	63	30	57
OSTALO	31	35	38	59	100	313	687	571
UKUPNO	4662	5615	7229	7312	7289	11018	9712	9656

Slika 8: Prikaz prodaje norma prema izvorniku i drugih normativnih dokumenata

Ako se podaci o prodaji norma prate u razdoblju od 2001. do 2008. godine može se zaključiti da je 2008. godina bila treća po uspješnosti prodaje norma i 23,6% bolja od prosjeka prodaje u navedenom razdoblju. (Tablica 2: Prodaja norma prema izvorniku i drugih normativnih dokumenata.)

7. FINANCIJSKO IZVJEŠĆE

Za Hrvatski zavod za norme (Razdjel 151/05) planirana su sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2008. godinu (Narodne novine, broj 28/2008) u iznosu od 12.419.456,00 kuna (opći prihodi i primici - izvor 11 iznose 11.678.000,00 kuna i namjenski prihodi - izvor 43 iznose 741.456,00 kuna). Zaključno s 31.12.2008. godine doznačen je ukupan iznos od 14.643.479,68 kuna, od toga 11.527.999,94 kuna su opći prihodi i primici odnosno 98,71% dok su namjenski prihodi doznačeni u iznosu od 3.115.479,74 kune odnosno 420,18% i to na temelju dobivene Suglasnosti za izvršavanje izvora/aktivnosti/stavke do razine ostvarenja prihoda u Državnom proračunu 2008. godine od Ministarstva financija. Prema članku 41. stavka 4. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2008. godinu (Narodne Novine 28/08), uplaćeni i preneseni, a manje planirani namjenski primici mogu se izvršavati iznad iznosa utvrđenih u Proračunu, a do visine uplaćenih, odnosno prenesenih sredstava iz 2007. godine.

U skladu s odredbama Zakona o proračunu (Narodne novine, broj 96/2003) i Zakona o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2008. godinu

(Narodne novine, broj 28/2008) HZN je izradio Financijski plan za 2008. godinu u iznosu od 12.419.456,00 kuna, koji je prihvatilo Upravno vijeće.

7.1. PRIHODI

Ukupne planirane prihode za razdoblje siječanj-prosinac 2008. godine čine:

- 11.678.000,00 kuna opći prihodi i primici (izvor 11)
- 741.456,00 kuna namjenski prihodi (izvor 43).

U ukupno planiranim приходima sudjeluju opći prihodi i primici (izvor 11) 94,00 %, ostali prihodi za posebne namjene (namjenski prihodi, izvor 43) 6%.

Tijekom 2008. godine bila je jedna izmjena i dopuna Državnog proračuna (Narodne novine, broj 82/2008) i jedna preraspodjela (Narodne novine, broj 138/2008), sve unutar pojedinih pozicija.

Ukupno ostvareni prihodi iznose 12.302.219,71 kuna ili 1% manje ostvarenje od plana.

Bitno je istaknuti da ostvareni prihodi opći prihodi i primici (izvor 11) iznose 11.529.829,15 kuna ili manje ostvarenje u odnosu na plan za 2 %.

Ostali prihodi za posebne namjene kao izvor 43 evidentirani su na skupini 5665 i ostvareni su u iznosu od 772.390,56 kuna. Ovi prihodi najvećim dijelom ostvareni su od prodaje norma. U odnosu na plan ostvarenje je veće za 4%. Nakon 31. ožujka 2008. godine izvor 43 vodi se samo u našim evidencijama jer prelazi u izvor 11, opći prihodi i primici skupina 5681.

Namjenski prihodi ostvareni su :

- u tuzemstvu u ukupnom iznosu 768.912,82 kuna
- u inozemstvu u ukupnom iznosu 3.477,74 kuna

U ukupno ostvarenim приходima sudjeluju i kamate po viđenju u iznosu od 87,00 kuna i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika u ukupnom iznosu 1.866,44 kuna.

Na temelju obavljanja poslova redovite djelatnosti fakturirano je izlaznih računa u iznosu od 6.083.093,55 kuna. Naplaćeno je 5.927.898,29 kuna, što predstavlja 97,44 %. Nenaplaćeno je 155.195,26 kuna.

7.2. RASHODI

Ukupno planirani rashodi poslovanja za 2008. godinu iznose 12.419.456,00 kuna. Od toga su opći prihodi i primici (izvor 11) u iznosu od 11.678.000,00 kuna, a prihodi za posebne namjene (izvora 43) u iznosu od 741.456,00 kuna.

Odstupanje u izvršenju rashoda programa 1957 Razvoj normizacijskog sustava odnosi se samo na izvršavanje namjenskih prihoda (izvor 43) koji su izvršeni više od plana na temelju Suglasnosti za izvršavanje izvora/aktivnosti/stavke do razine ostvarenja prihoda u Državnom proračunu 2008. godine prema članku 41. stavka 4. Zakona o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2008. godinu (Narodne novine, broj 28/08), kojim je utvrđeno da se uplaćeni i preneseni namjenski primici mogu izvršavati iznad iznosa utvrđenih u Proračunu, a do visine uplaćenih, odnosno prenesenih sredstava u ukupnom iznosu 2.355.833,62 kuna.

Rashodi poslovanja se sastoje od: rashoda za zaposlene, materijalnih rashoda i financijskih rashoda.

Rashodi za zaposlene izvršeni su u ukupnom iznosu 7.406.809,89 kuna odnosno 99,4%. Rashodi za zaposlene izvršeni su prema Zakonu o plaćama u javnim službama i propisanoj proračunskoj osnovici za 0,6 % manje od planiranih odnosno 47.191,11 kuna, jer u tijeku 2008. godine nismo ostvarili planiranu dinamiku prijma novih radnika.

Od ukupno izvršenih rashoda za zaposlene na rashode za plaće za redovan rad i prekovremeni rad odnosi se 6.132.366,00 kuna, doprinose na plaće 1.054.767,00 kuna te ostale rashode za zaposlene u iznosu 219.677,00 kuna.

Ovi rashodi sudjeluju u omjeru od 50,0 % u odnosu na ukupno ostvarenje ukupno izvršenog proračuna za 2008. godinu.

Materijalni rashodi planirani su u znatno manjem iznosu prema uputi Ministarstva financija, kako bi se mogli potrošiti preneseni namjenski prihodi iz prošlih godina. Stoga su materijalni rashodi izvršeni u ukupnom iznosu od 5.915.006,90 kuna i veći su od plana za 58 % od toga izvor 11 u iznosu od 2.985.114,71 kuna ili 96 %, dok je izvor 43 ostvaren u iznosu 2.929.892,19 kuna ili 448 %.

U ukupno izvršenom proračunu udio materijalnih rashoda iznosi 40,0%.

Financijski rashodi izvršeni su u iznosu 27.267,48 kuna. U ukupno izvršenom proračunu udio financijskih rashoda iznosi 0,10 %.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine izvršeni su u iznosu 1.294.395,41 kuna.

U ukupno izvršenom proračunu udio rashoda za nabavu nefinancijske imovine iznosi 8,80%. U odnosu na planirane izvršeni su više od plana za 8,0%.

Hrvatski zavod za norme realizirao je sljedeće projekte nefinancijske imovine:

- Izgradnja i opremanje poslovnog prostora u iznosu od	24.830,66 kuna
- informatizacija Zavoda u iznosu od	319.564,75 kuna
- razvoj informatičkog sustava od	950.000,00 kuna
Ukupno:	1.294.395,41 kuna

Financiranje nefinancijske imovine realizira se iz dva izvora:

- opći prihodi i primici (izvor 11) u iznosu od 1.113.384,00 kuna
- ostali prihodi za posebne namjene (izvor 43) u iznosu od 181.011,00 kuna.

HZN je podmirio sve dostavljene fakture prema svojim dobavljačima do 31. prosinca 2008. godine.

Hrvatski zavod za norme završio je poslovnu 2008. godinu s pozitivnim financijskim rezultatom u iznosu od 54.828,00 kuna. Osim ovog viška HZN ima i prenesene namjenske prihode koje nije realizirao u 2008. godini za svoje rashode već se nalaze u Državnoj riznici u iznosu od 30.026,10 kuna i prenose se u 2009. godinu.

SAŽETAK

U 2008. godini HZN je postigao značajne rezultate u ustroju nezavisnog nacionalnog normirnog tijela i ostvario napredak u pripremama za članstvo u europskim organizacijama za normizaciju CEN i CENELEC.

Ostvaren je značajan porast broja članova HZN-a (povećanje za 24,13%). Doprinos članarina u 2008. godini u proračunu HZN-a iznosi 14,6%.

Veliki broj tijela državne uprave (ukupno 47) prijavio se za suradnju s HZN-om.

Nastavljen je proces preustroja infrastrukture tehničkih odbora. Na kraju prosinca 2008. godine proces je završen za većinu postojećih tehničkih odbora tako da na dan 31. prosinca HZN ima 155 aktivnih TO-a ustrojenih prema novim pravilima s oko 2500 članova.

Tehnički odbori HZN-a prate rad većeg broja međunarodnih i europskih tehničkih odbora: 127 ISO/TC-a (65% od ukupnog broja ISO/TC-a), 38 IEC/TCs (40%), 214 CEN/TCs (77%), 25 CENELEC/TCs (44%) i sve postojeće ETSI/TC-e (100%).

Izrađena su UPN 3: *Unutrašnja pravila za normizaciju – 3. dio: Izradba i donošenje hrvatskih norma i drugih dokumenata.*

Održani su sastanci s predstavnicima ministarstava o uključivanju HZN-a u proces provedbe tehničkih propisa u njihovim područjima te o načelu upućivanja na dragovoljne norme u propisima, pripremljeni su popisi hrvatskih norma koji podupiru nove tehničke propise za objavu u Narodnim novinama.

U 2008. godini objavljeno je trideset i osam (38) novih hrvatskih norma prihvaćenih uz prijevod od čega je tiskana dvadeset i jedna (21) nova hrvatska norma, dok je veći broj norma (preostale europske norme), ukupno deset tisuća osamsto devedeset i osam (10898), prihvaćen u izvorniku.

Kao i ranijih godina objavljen je Katalog hrvatskih norma za 2008. godinu (Katalog 2008), u elektroničkom formatu (PDF) na CD-u. U 2008. godini nastavljen je rad na elektroničkom izdanju višejezičnog rječnika HZN-a, izrađeno godišnje izvješće HZN-a za 2007. godinu te objavljeno niz novih promotivnih publikacija i letaka.

HZN je organizirao stručne skupove za pravne i fizičke osobe, koji predstavljaju jednu od važnih djelatnosti.

HZN je bio suorganizator i pokrovitelj niza skupova i time, kao i izlaganjima svojih predstavnika, pridonosio uspjehu tih događaja.

Financijsko izvješće pokazuje da prihodi ostvareni obavljanjem vlastitih aktivnosti iznose 5.927.898,29 kuna, povećani su 31% u odnosu na plan za

2007. godinu te pridonose s oko 48% ukupnim sredstvima HZN-a u 2008. godini.

Hrvatski zavod za norme završio je poslovnu 2008. godinu s pozitivnim financijskim rezultatom u iznosu od 54.828,00 kuna. Osim ovog viška HZN ima i prenesene namjenske prihode koje nije realizirao u 2008. godini za svoje rashode već se nalaze u Državnoj riznici u iznosu od 30.026,10 kuna i prenose se u 2009. godinu.

Tijekom 2008. godine nastavljene su pripreme za članstvo HZN-a u europskim organizacijama za normizaciju CEN i CENELEC.

Na dan 31. prosinca 2008. godine prihvaćeno je preko 90% europskih norma iz područja rada tih dviju organizacija i na taj je način ispunjen jedan od uvjeta za članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u što je bio zadatak utvrđen Strategijom za primjenu pravne stečevine u području slobodnog kretanja roba koju je Vlada Republike Hrvatske prihvatila u studenome 2007. godine i NPPEU-om 2008.

Nakon pozitivne ocjene europskih stručnjaka, odnosno nakon provedbe svih dodatnih poslova prema njihovim preporukama, HZN planira pripremu dokumentacije te izradu i podnošenje prijave za članstvo u CEN-u i CENELEC-u tijekom prvog polugodišta 2009. godine kako je utvrđeno u NPPEU-u 2009.

Konačna potvrda rezultata dosadašnjeg rada HZN-a bit će, nakon provedenog nezavisnog ocjenjivanja kao dijela postupka za prihvaćanje novih članova, pozitivna odluka članova CEN-a i CENELEC-a o prihvaćanju HZN-a kao novog člana. Očekuje se da će to biti postignuto u drugom polugodištu 2009. godine i da će HZN na taj način pridonijeti zaključivanju pregovora u području slobode kretanja roba u skladu s planovima Republike Hrvatske o završetku pregovora do kraja 2009. godine.

HZN-7-15/2009-UV-2
Zagreb, 29. travnja 2009.

Ravnatelj HZN-a

dr. sc. Dragutin Funda